

Gmina Żabno

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻABNO 2014 - 2020

Inicjator Strategii:

Stanisław Kusior – Burmistrz Żabna

Opracowanie Strategii:

Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Żabno,

pod przewodnictwem Andrzeja Bartika – Przewodniczącego Zespołu ds. Strategii

przy udziale Eksperta strategicznego Gminy – Tomasza Bogdana

Zawartość merytoryczna dokumentu:

1. Organizacja prac nad Strategią Rozwoju Gminy Żabno

Wyznaczenie zespołu zajmującego się Strategią
Podział ról uczestników Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy
Sposób sformalizowania prac Zespołu

2. Metodologia i harmonogram prac nad dokumentem Strategii

Zakres i harmonogram prac
Przebieg warsztatów strategicznych

3. Propozycja wizji rozwoju Gminy Żabno do roku 2020

Wprowadzenie
Rezultaty prac nad wizją Gminy
Narzędzia wykorzystane do opracowania wizji

4. Diagnoza stanu Gminy – podsumowanie i wnioski

Charakterystyka wybranych cech Gminy
Analiza SWOT Gminy

5. Wyniki analizy SWOT charakteryzujące siły Gminy, jej szanse a także słabe strony i zagrożenia

6. Wyniki analizy TOWS wskazującej na konieczność obrania konkretnej strategii działania Gminy

7. Zidentyfikowane obszary strategicznego działania, w których planowany jest rozwój Gminy Żabno

Obszar 1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Obszar 2. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO

Obszar 3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

8. System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2014 – 2020

1. Organizacja prac nad Strategią Rozwoju Gminy Żabno

Organizacja prac nad strategią została podzielona na trzy autonomiczne zadania:

- a/ wyznaczenie zespołu zajmującego się opracowaniem strategii
- b/ określenie zadań zespołu i jego uczestników
- c/ określenie i wdrożenie sposobu sformalizowania prac zespołu

Wyznaczenie zespołu zajmującego się strategią –

Analiza kilkunastu planów strategicznych oraz dostępnych publikacji w tym zakresie wskazuje, iż nie istnieje „jeden najlepszy”, czy też „najczęściej stosowany” model współpracy w procesie tworzenia strategii rozwoju w jednostkach samorządu terytorialnego. Dla każdej organizacji można przyjąć różne formy i zakres działania. Zastanowienie się *kto?* i *w jakim zakresie?* powinien być zaangażowany w ten proces było bardzo ważne z kilku punktów widzenia.

Myślenie o zespole ds. Strategii zostało ukierunkowane zarówno „do wewnątrz” Urzędu Miejskiego (pracownicy) jak i na „zewnątrz” (mieszkańcy, radni, jednostki podległe, partnerzy samorządu). Zważywszy na możliwe role oraz moment zaangażowania się w prace na rzecz strategii, jego uczestników podzielono na trzy grupy:

1. **budowniczy strategii** – osoby i organizacje bezpośrednio zaangażowane w tworzenie strategii, rozumianej nie tylko jako dokument, ale przede wszystkim jako sposób myślenia o rozwoju gminy. Ta grupa tworzyła plan strategicznego rozwoju – Burmistrz Żabna, najbliżsi współpracownicy oraz wynajęty ekspert;
2. **realizatorzy strategii** – to wykonawcy planu, od nich będzie zależeć czy zapisy strategii będą systematycznie realizowane, czy jej realizacja przyniesie w dłuższym horyzoncie czasowym pozytywne efekty w samorządzie i jego otoczeniu;
3. **odbiorcy strategii** – wszystkie te grupy, które były angażowane do prac nad strategią rozwoju: mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne. Myśląc o odbiorcach strategii zwracaliśmy uwagę, aby w procesie korzystania z wiedzy i doświadczenia poszczególnych grup dbać w miarę możliwości o równowagę w wykorzystywaniu w końcowej redakcji dokumentu bazy wiedzy odbiorców. Chodziło o to, aby strategia była zrównoważona w akcentach, aby jakakolwiek grupa społeczna „nie zdominowała” myślenia o rozwoju.

Tabela 1. Skład Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Żabno – prezentacja rozkładu zaangażowania [3 – mocne zaangażowanie, 0 – brak zaangażowania]

Uczestnik	Propozycja	Organizacja	Realizacja	Odbiorca
Lider/Inicjator	Burmistrz Żabna	3	2	1
Zespół Lidera	pracownicy Urzędu Miasta	3	3	2
Szef Projektu Strategia	Referat Spraw Administracyjnych i Obywatelskich	3	1	1
Ekspert strategiczny	Tomasz Bogdan	3	0	0
Grupy strategiczne	instytucje z otoczenia Miasta, specjaliści branżowi, „Rada Burmistrzów”	2	1	1

Podjęcie decyzji o wyborze **Szefa Zespołu** ds. Strategii Rozwoju było ważnym momentem dla całego późniejszego procesu. W uwarunkowaniach samorządu terytorialnego decyzja ta bowiem ma późniejsze implikacje, tak w wymiarze „wewnętrznym” jak i „zewnętrznym”. Na zewnątrz to informacja jak poważnie strategia traktowana jest przez szefa JST – samodzielne objęcie funkcji kierowania pracami przez Burmistrza mogło dowodzić jego osobistego zaangażowania w tworzenie i redakcję dokumentu strategii. Z drugiej jednak strony, mogło mieć decydujące znaczenie o komforcie pracy pozostałych uczestników Zespołu – codzienne obowiązki Burmistrza, realizacja zadań poza Urzędem mogły wpłynąć na spowolnienie realizacji prac. Ostatecznie ustalono, że Szefem Zespołu ds. Strategii zostanie Pan Andrzej Bartik – Kierownik Referatu Spraw Administracyjnych i Obywatelskich.

Ekspert główny – zaproszenie do współpracy eksperta wynikało z przyjętego modelu opracowywania strategii w tzw. *metodzie eksperckiej*. Zadania eksperta głównego to poznanie problemów i potrzeb miasta, dzielenie się doświadczeniem, współpraca we wszystkich etapach realizacji strategii i co najważniejsze, czuwanie, aby proces przygotowania strategii nie był obciążony błędami – szczegółowy zakres prac eksperta został scharakteryzowany w dalszej części dokumentu.

Grupy strategiczne – to osoby zaproszone do prac nad Strategią Rozwoju. Decydując, kto zostanie zaproszony kierowano się kryterium faktyczności pomocy. Uczestnicy warsztatów strategicznych: samorządowcy, przedstawiciele instytucji publicznych, samorządów gospodarczych, przedstawiciele środowisk edukacji, kultury, przedsiębiorcy, brali czynny i ważny udział w fundamencie merytorycznym strategii, analizie SWOT i identyfikacji obszarów problemowych.

W skład grup strategicznych wchodziły osoby posiadające:

- a. *pozycję instytucjonalną* – szefowie jednostek publicznych funkcjonujących na terenie gminy
- b. *pozycję społeczną* – autorytety środowiska gminy
- c. *pozycję polityczną* – władza publiczna
- d. *wiedzę* – specjaliści w danych obszarach planowania strategicznego
- e. *umiejętność współpracy* – efektywna praca grupowa

Podział ról uczestników Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2020

Burmistrz Żabna / Lider Strategii:

- a. określał kierunki rozwoju Gminy
- b. dobierał personel do realizacji wizji
- c. współuczestniczył w pracach nad strategią
- d. wyznaczał cele dla rozwoju Gminy i określał plany ich realizacji
- e. oceniał rezultaty planowania strategicznego

Zespół ds. Strategii:

- a. wspierał Burmistrza – stanowił dla lidera zaplecze merytoryczne, zespół radców, partnerów do rozmowy i dyskusji o przyszłości Gminy
- b. dostarczał informacji i danych wyjściowych, organizował przepływ informacji pomiędzy uczestnikami prac
- c. dbał o jakość opracowywanych przez eksperta głównego materiałów częściowych

Przewodniczący Zespołu ds. Strategii:

- a. uczestniczył we wszystkich etapach prac nad strategią
- b. organizował wykonanie etapów procesu tworzenia strategii
- c. monitorował harmonogram realizacji

Główny ekspert:

- a. opracował narzędzia dla poszczególnych etapów strategii
- b. brał aktywny, wiodący udział we wszystkich etapach budowania strategii
- c. pomagał merytorycznie Przewodniczącemu Zespołu ds. Strategii
- d. wskazywał możliwe rozwiązania
- e. dbał o najwyższą jakość opracowań
- f. ustalał założenia do ewaluacji strategii

Uczestnicy grup strategicznych:

- a. uczestniczyli w dyskusjach merytorycznych, warsztatach strategicznych
- b. ustalali cele i określali plany ich realizacji
- c. zapewniali informacje, dane, udostępniali wymaganą „bazę wiedzy”

Sposób sformalizowania prac Zespołu –

Strategie przygotowywane na różnych szczeblach administracji wymagają odpowiednio dostosowanych struktur organizacyjnych zdolnych do wykonania zadania z zakresu planowania strategicznego. Pod pojęciem struktury organizacyjnej rozumie się formalne powołanie zespołu ludzi realizujących plan strategiczny dla samorządu od momentu podjęcia decyzji do momentu przyjęcia dokumentu strategii. Zespół wyznaczony do prac nad strategią może liczyć od kilku do nawet kilkudziesięciu osób – w zależności od wielkości samorządu i ambicji w kontekście jakości samego dokumentu. Doświadczenie wskazuje, że w przypadku małych miast i gmin optymalnym jest utworzenie zespołu nie przekraczającego kilkunastu osób angażowanego do prac nad strategią albo w wybranych tematach, albo w wybranych okresach harmonogramu realizacji zadań.

Konstruując strukturę i organizację prac nad Strategią Rozwoju Gminy Żabno prowadzono rozważania na trzech płaszczyznach:

- a/ w jaki sposób i na jakich zasadach uczestniczyć będą w pracach zespołu pracownicy Urzędu?
- b/ jak zaplanować strukturę organizacyjną powołaną do planowania strategicznego?
- c/ czy zespół będzie odpowiedzialny za wdrażanie strategii, monitoring procesu i ewaluację?

W rezultacie dokonanych rozważań, zarządzeniem Burmistrza Żabna powołano Zespół ds. Strategii Rozwoju pod przewodnictwem Pana Stanisława Kusiora – Burmistrza Żabna.

W aspekcie formalnym jest to zespół o charakterze zadaniowym, wyznaczony do zrealizowania w określonym czasie konkretnego działania przez zespół pracowników różnych komórek organizacyjnych Urzędu. Rozwiązanie to było użyteczne z kilku powodów: po pierwsze, połączone zostały różne zasoby informacyjne, co wpłynęło na tworzoną podczas prac „bazę wiedzy”; po drugie, maksymalnie (ale i racjonalnie) spłaszczono strukturę organizacyjną dla procesu planowania strategicznego; po trzecie, wszystkie fazy przygotowywania strategii były uspołeczniane również wewnątrz Urzędu, wśród pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych.

Ze względu na fakt, iż w Urzędzie Miejskim funkcjonuje struktura odpowiedzialna merytorycznie za rozwój Gminy – celem wykorzystania jej potencjału – postanowiono pozostawić w jego kompetencjach procesy wdrażania strategii i monitorowania postępów jej realizacji.

Poniżej przedstawiono strukturę organizacyjną odpowiedzialną za proces powstawania strategii i opracowanie końcowe dokumentu:

3. Metodologia i harmonogram prac nad dokumentem Strategii

Zastosowana metodologia prac wynikała wprost z inspiracji i oczekiwań, którymi kierował się inicjator strategii, Burmistrz Żabna. Przyjmując metodę organizacji pracy i uzyskiwania efektów częściowych każdorazowo Zespół ds. Strategii odnosił się do celów stawianych przez Burmistrza, opisanych i uzasadnionych we wprowadzeniu niniejszego dokumentu.

Zakres zrealizowanych prac został podzielony na kilka etapów częściowych:

<i>Działania główne projektu Strategia Gminy Żabno 2020</i>	
1	Opracowanie narzędzi do prac nad poszczególnymi etapami realizacji Strategii
2	Organizacja prac nad strategią – Wyznaczenie zespołu zajmującego się strategią Powołanie zespołu roboczego opracowującego strategię Określenie i podział zadań dla członków zespołu Sformalizowanie metod działania i prac zespołu
3	Wizja Gminy Żabno w kontekście roku 2020 – Opis oczekiwanego stanu w przyszłości Określenie wizji dokumentu strategicznego – wiązanie różnych punktów widzenia Realizacja działań uspołeczniających proces tworzenia strategii
4	Diagnoza stanu – podstawa do wyznaczenia celów strategicznych Wybór obszarów diagnostycznych – określenie zakresu tematycznego Określenie horyzontu czasowego diagnozy i głównych źródeł informacji Określenie metod diagnozy Opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej
5	Analiza problemowa – Analiza SWOT – identyfikacja obszarów i elementów analizy Analiza TOWS – wybór konkretnych celów strategicznych Analiza przyczynowo-skutkowa – działanie komplementarne, sprawdzenie i uszczegółowienie rezultatów analiz TOWS/SWOT Realizacja działań uspołeczniających proces tworzenia strategii

Plan strategiczny –	
6	Wybór i sformułowanie celów w logice: obszary działania/cele strategiczne/cele operacyjne/działania i inicjatywy
Strategia Gminy Żabno 2020 –	
7	Opracowanie i redakcja końcowa strategii rozwoju
Proces uspołeczniania strategii –	
8	Określenie zakresu uspołeczniania Określenie adresatów procesu uspołeczniania Określenie i zastosowanie uzgodnionych metod uspołeczniania poszczególnych etapów budowania strategii
Warsztaty wspierające proces tworzenia strategii –	
9	Określenie liczby i momentów organizacji warsztatów Identyfikacja uczestników Opracowanie programów warsztatów i logistyki realizacji
Częstkowe i końcowa prezentacja wyników prac zespołu roboczego projektu	
10	Określenie zasad prezentowania wyników – czas, miejsce, adresaci, forma

Zawartość merytoryczna końcowej wersji Strategii Rozwoju została wypracowana podczas cyklu warsztatów strategicznych, zrealizowanych według poniżej scharakteryzowanych scenariuszy:

Pierwsze spotkanie warsztatowe:

[temat] przedstawienie założeń i celów dla Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2020

[temat] strategia rozwoju – dokument czy sposób myślenia? omówienie organizacji i harmonogramu prac, inspiracje inicjatora strategii rozwoju

Drugie spotkanie warsztatowe:

[temat] spotkanie wizyjne z Burmistrzem – dyskusja o diagnozie Gminy, wyzwaniach i wizjach rozwojowych w horyzoncie 2020 roku

Trzecie spotkanie warsztatowe:

[temat] Diagnoza problemów i identyfikacja szans rozwojowych – analiza SWOT Gminy Żabno – punkt widzenia Zespołu ds. Strategii oraz Rady ds. Strategii

Czwarte spotkanie warsztatowe:

[temat] prezentacja i omówienie wyników – analiza SWOT

[temat] omówienie zasad realizacji analizy TOWS – wstęp do określenia strategii działania Gminy Żabno do roku 2020

Piąte spotkanie warsztatowe:

[temat] Diagnoza strategiczna – omówienie i uzasadnienie wyników, dyskusja, wspólna aprobata Zespołu

[temat] Prezentacja i podsumowanie wyników analizy TOWS – dyskusja, konsultacja i wspólna aprobata Zespołu

[temat] Europejskie źródła finansowania rozwoju / charakterystyki krajowych i regionalnego programu operacyjnego 2014 – 2020 / Plan strategiczny dla Gminy do roku 2020 – projekt obszarów strategicznych i celów ogólnych

Szóste spotkanie warsztatowe:

Równolegle do prac prowadzonych w grupie reprezentującej środowiska społeczne i samorządowe, zrealizowano warsztat z przedsiębiorcami Żabna zainteresowanymi współpracą rozwojową z Gminą

[temat] strategia rozwoju Gminy – punkt widzenia przedsiębiorców

[temat] RPO WM 2014 – 2020 oraz krajowe programy operacyjne: obszary wsparcia rozwoju biznesu

4. Propozycja wizji rozwoju Gminy Żabno do roku 2020

WPROWADZENIE

Wizja jednostki samorządu terytorialnego to opis oczekiwanego jej stanu w przyszłości. Biorąc pod uwagę okres obowiązywania opracowywanej strategii, pracowano nad konstrukcją wizji w kontekście roku 2020, dbając, aby wizja pełniła kilka podstawowych funkcji:

- a. obrazowała stan docelowy – czyli określała cel nadrzędny rozwoju
- b. informowała o ambicjach/aspiracjach lidera/inicjatora strategii
- c. jednoczyła „pracowników strategii” wokół idei – twórcy strategii powinni się z nią utożsamiać

Doświadczenie wskazuje, iż istnieją dwa możliwe momenty na sformułowanie wizji. Pierwszy to sam początek procesu budowania strategii, drugi – po etapie diagnozy. Rozważając argumenty za wizją na początku procesu:

- przystępując do prac zawsze zmierzamy w jakimś określonym celu
- wyniki diagnozy mogą nas ograniczać, a przecież myśląc o przyszłości powinniśmy być „wolni od ograniczeń”
- określenie wizji na początku prac mocno mobilizuje zespół strategii i określa kierunki jego prac

oraz argumenty za wizją po diagnozach:

- dopiero po diagnozie będziemy wiedzieć, w jakim kierunku zmierzać
- wizja to nie fantastyka
- unikamy problemu „nietrafionej” wizji

Lider strategii podjął decyzję o sformułowaniu wizji na samym początku prac.

NARZĘDZIA wykorzystane do opracowania wizji

Jak sformułowano wizję?

Proces powstawania wizji został (podzielony na dwa etapy). Pierwszy polegał na realizacji spotkania eksperta strategicznego z Burmistrzem, podczas którego toczona była dyskusja skupiająca się wokół:

- a. wyobrażenia, jak powinna wyglądać Gmina Żabno w perspektywie 2020 roku?
- b. organizacji, instytucji, partnerów występujących w tym wyobrażeniu – rola, cechy, pełnione funkcje w dłuższej perspektywie
- c. relacji i powiązań występujących w otoczeniu gminy
- d. opisanie miasta synonimami
- e. uszczegółowienia funkcji miasta w przyszłości – na podstawie wcześniejszych rezultatów dyskusji

Merytoryczne efekty tego spotkania zostały uwzględnione w przyjętej wersji wizji Gminy Żabno w roku 2020.

WIZJA

Gmina Żabno:

**to ważny ośrodek rozwoju subregionu tarnowskiego,
miejsce atrakcyjne dla mieszkańców i gości,
interesujące pod względem infrastrukturalnym
i standardów obsługi klienta dla inwestorów
zewnętrznych.**

**Gmina wykorzystująca potencjał położenia na granicy
trzech województw, aktywnie rozwijająca swoje atuty
z uwzględnieniem potrzeb społeczeństwa i dbałością
o przestrzeń publiczną.**

**Gmina rozwijająca kompetencje, wdrażająca nowe
i kreatywne rozwiązania w dziedzinach zarządzania
publicznego i wzmacniania pozycji konkurencyjnej
w Małopolsce.**

5. Diagnoza stanu Gminy Żabno – podsumowanie i wnioski

WPROWADZENIE

Diagnoza jednostki samorządu terytorialnego to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki oraz jej otoczenia. Główną cechą diagnozy musi pozostawać jej rzetelność, ponieważ:

- warunkuje użyteczność celów operacyjnych, tworzonych na podstawie diagnozy
- może być źródłem interesujących i ważnych dla późniejszego rozwoju informacji
- wymusza kontakty z mieszkańcami i partnerami samorządu – z jednej strony staje się źródłem wiedzy o mieście „z innych punktów widzenia”, a z drugiej służy uspołecznianiu strategii już od momentu etapu diagnostycznego
- ułatwia i systematyzuje późniejsze etapy tworzenia strategii

Podczas dyskusji nad zakresem i głębokością diagnozy zdecydowano o realizacji tego procesu w dwóch powiązanych ze sobą etapach:

Etap 1		Etap 2	
Analiza publicznie dostępnych danych i informacji		Analiza SWOT/TOWS	
		Etap 1	
PROCES UZYSKIWANIA WYNIKÓW Z DIAGNOZY		Analiza publicznie dostępnych danych i informacji	

Analizie poddano dane wtórne stanowiące aktualną bazę wiedzy o gminie w poniższym zakresie tematycznym:

- uwarunkowania ogólne (historyczne, gospodarcze, społeczne, pełnione funkcje, konkurencyjność)
- zasoby materialne (przestrzeń, stan zagospodarowania, własność terenów, zasoby naturalne, stan środowiska, infrastruktura techniczna, plany zagospodarowania, rynek nieruchomości)

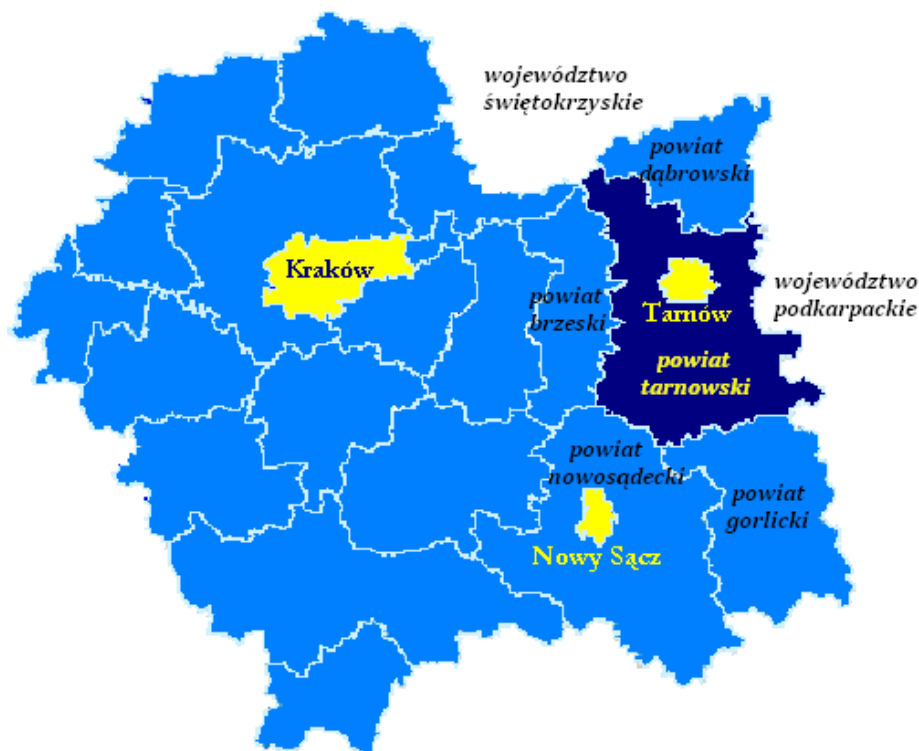
- gospodarka (struktura, branże, koniunktura, przedsiębiorczość, rynek pracy, perspektywy rozwoju)
- kultura (aktywność kulturalna, zabytki, atrakcje kulturalne, znani twórcy, instytucje, oferta)
- organizacje społeczne (struktura, skala działania, więzi, potencjał ekonomiczny mieszkańców)
- społeczeństwo (mieszkania, usługi, administracja, zdrowie, bezpieczeństwo i opieka społeczna)

Wyniki i wnioski z tego etapu prac diagnostycznych zostały omówione na warsztatach Zespołu ds. Strategii Rozwoju – od tego momentu stanowiły fundament merytoryczny dalszych prac.

Uwarunkowania ogólne

Gmina Żabno jest miejsko-wiejską gminą wchodzącą w skład powiatu tarnowskiego. Powiat tarnowski położony jest we wschodniej części województwa małopolskiego, otacza on drugie co do wielkości miasto Małopolski – Tarnów, sąsiaduje z powiatami brzeskim, nowosądeckim, gorlickim, dąbrowskim (województwo małopolskie), a także z powiatami dębickim i jasielskim (województwo podkarpackie) oraz kazimierskim (województwo świętokrzyskie).

Rysunek 1. Schematyczna mapa województwa małopolskiego

Źródło: Opracowano na podstawie źródeł internetowych

Powiat tarnowski charakteryzuje duża dostępność komunikacyjna oraz dobre połączenia drogowe z wieloma ośrodkami miejskimi, w szczególności z Krakowem i Rzeszowem. Powiat położony jest przy ważnym, transeuropejskim samochodowym szlaku komunikacyjnym E-40 Drezno-Wrocław-Kraków-Lwów-Kijów, w którego skład na terytorium Polski wchodzi przebiegające przez obszar powiatu droga krajowa nr 94 (do momentu wybudowania autostrady A4 w całości przebiegała po jej trasie droga krajowa nr 4) i autostrada A4. Kolejnym drogowym szlakiem komunikacyjnym o znaczeniu krajowym przebiegającym przez obszar powiatu jest droga krajowa nr 73 Wiśniówka-Kielce-Tarnów-Jasło. Ponadto, przez obszar powiatu przebiega również transeuropejski korytarz kolejowy – magistrała kolejowa Drezno-Kraków-Przemyśl-Kijów.

Gmina Żabno jest jedną z 16 gmin wchodzących w skład powiatu tarnowskiego, położona jest w jego północnej części. Sąsiaduje z gminami Radłów, Wietrzychowice, Wierzchosławice, Lisia Góra (powiat tarnowski), miastem Tarnów oraz z gminami Gręboszów, Olesno i Dąbrowa Tarnowska (powiat dąbrowski).

Rysunek 2. Schematyczna mapa powiatu tarnowskiego

Źródło: Opracowano na podstawie źródeł internetowych

Gmina Żabno położona jest nad rzeką Dunajec w północno-zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Teren gminy jest równiną wzniesioną do 190 m n.p.m. ciągnącą się wzdłuż Dunajca do rzeki Wisły.

W skład miejsko-wiejskiej gminy Żabno wchodzi miasto Żabno i 19 sołectw: Bobrowniki Wielkie, Chorążec, Czyżów, Fiuk, Goruszów, Gorzyce, Ilkowice, Janikowice, Kłyż, Łęg Tarnowski, Nieciecza, Niedomice, Odporyszów, Otfinów, Pasieka Otfinowska, Pierszyce, Podlesie Dębowe, Siedliszowice, Sieradza.

Rysunek 3. Schematyczna mapa gminy Żabno

Źródło: Opracowano na podstawie www.infoniedomice.prv.pl

Pierwsze pisemne wzmianki o miejscowości Żabno pochodzą z XII wieku, kiedy Żabno zostało nadane rycerzowi Świętosławowi przez księcia Bolesława Wstydlwego. W istniejących dokumentach nie podano, w którym roku miejscowość uzyskała prawa miejskie. Informacje o posiadaniu przez Żabno praw miejskich zawarte są w dokumencie Królowej Jadwigi z 26 stycznia 1385 r., potwierdzającym na prośbę Spytki z Melsztyna prawo magdeburskie dla miasta. Od XV wieku w mieście notuje się rozwój rzemiosła, w 1675 r. utworzono miejski cech skupiający wszystkich rzemieślników. Żabno ze względu na swoje położenie komunikacyjne stało się miejscem cotygodniowych jarmarków, na których handlowano suknem, nabiałem, owocami, a przede wszystkim zbożem. Prawo do organizowania jarmarków miasto otrzymało w 1487 r. na podstawie przywileju królewskiego, a ich tradycja przetrwała do dziś. Ważne miejsce w dziejach tego ośrodka miejskiego zajmowała parafia, która należała do najstarszych w okolicy. Z opisu Długosza wynika, iż w XV wieku w mieście stały dwa kościoły: Św. Ducha i Św. Krzyża.

Miasto ulegało wielokrotnemu zniszczeniu. W 1501 roku spalili je Tatarzy, a to co przetrwało w mieście w okresie najazdu szwedzkiego w 1655 r., zostało doszczętnie

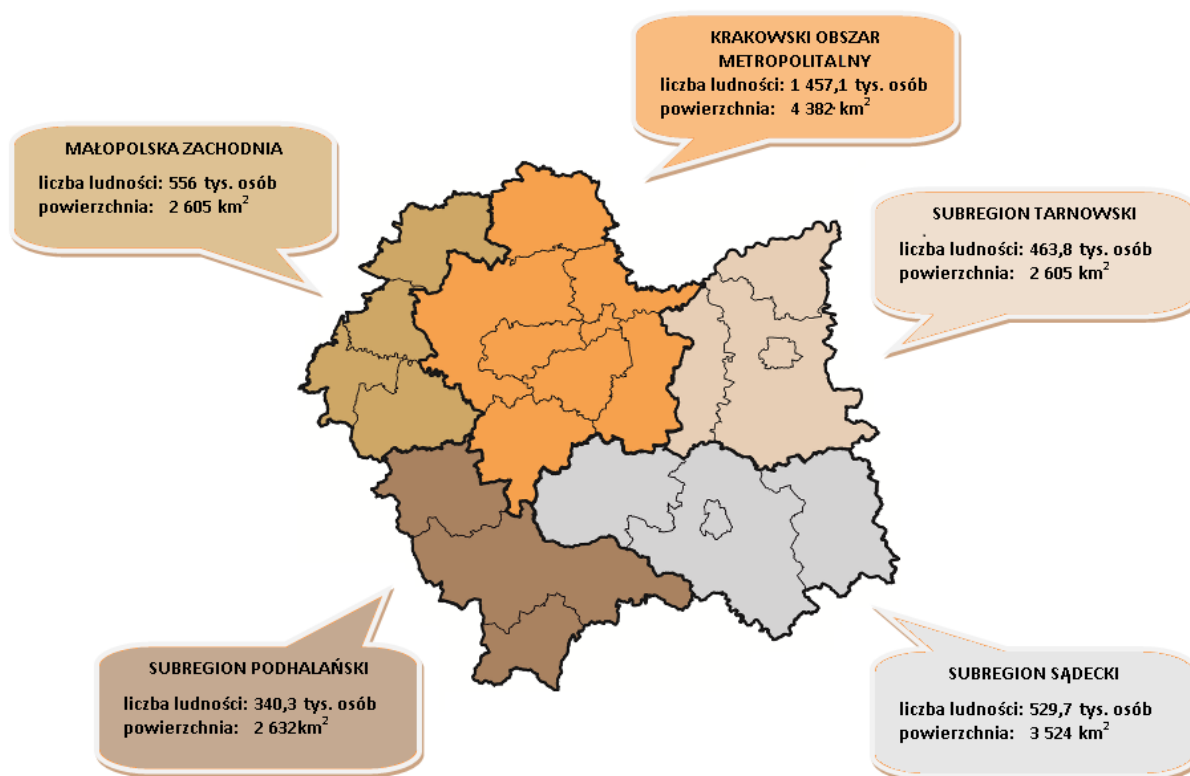
zniszczone przez wojska kozackie z oddziałów Rakoczego. W wyniku I rozbioru Polski Żabno i okolice znalazły się pod zaborem monarchii austriackiej. Kolejnemu zniszczeniu miasto uległo podczas pożaru w 1799 roku. W 1873 r. w Żabnie wybuchła epidemia cholery, która pochłonęła kilkaset ofiar. W 1905 roku w mieście uruchomiono cegielnię, która była pierwszym zakładem przemysłowym w Żabnie. W tych latach w gospodarce miasta dominowało rzemiosło i handel. Pomyślne perspektywy rozwoju miasta na początku XX wieku przekreśliła I wojna światowa - linia frontu przebiegająca wzdłuż rzeki Dunajec spowodowała, że zniszczono i spalono wiele domów mieszkalnych i zabudowań gospodarczych w mieście i w jego okolicach. Kolejna wielka klęska dotknęła Żabno i okoliczne wsie w 1934 r., kiedy to powódź zniszczyła zabudowania i zatopiła żywy inwentarz. Podczas okupacji hitlerowskiej około 2000 osób wywieziono na roboty przymusowe do Rzeszy, a ponad 30 dostało się do obozów koncentracyjnych skąd powróciło tylko 4 więźniów. Ludność żydowską uwięziono w utworzonym tutaj Getcie, które z czasem zlikwidowano, a jego mieszkańców rozstrzelano w Żabnie i Dąbrowie Tarnowskiej lub wywieziono do obozów zagłady. Lata powojenne to okres wzrostu gospodarczo-społecznego i kulturowego miasta i gminy Żabno.

Obecnie, miasto Żabno jest siedzibą miejsko-wiejskiej gminy Żabno, lokalnym centrum administracyjnym, kulturalnym, edukacyjnym oraz miejscem koncentracji instytucji oraz obiektów użyteczności publicznej. W Żabnie znajdują się między innymi: Urząd Miejski, placówki oświatowe, kulturalne, działające w sferze opieki społecznej i służby zdrowia oraz obiekty sportowo-rekreacyjne. Ze względu na pełnione funkcje administracyjne, gospodarcze, edukacyjne oraz kulturalno-społeczne, Żabno jest ośrodkiem miejskim o znaczeniu lokalnym, oddziałującym na obszar całej gminy. Na jego terenie mają siedziby instytucje o zasięgu gminnym, ludność całej gminy korzysta z dóbr i usług oferowanych przez miasto. Prawidłowe funkcjonowanie miasta i właściwe pełnienie przez nie funkcji lokalnego ośrodka wzrostu ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, a także ma istotne znaczenie dla rozwoju subregionu.

Polityka rozwoju województwa małopolskiego na lata 2011-2020 opiera się na podziale regionu na mniejsze jednostki – subregiony. Obszar województwa podzielony został na pięć subregionów funkcjonalnych, składających się z grupy powiatów o porównywalnej sytuacji gospodarczej, podobnym poziomie życia mieszkańców i zbliżonym potencjale rozwojowym:

- Krakowski Obszar Metropolitalny (KOM),
- Subregion tarnowski,
- Subregion sądecki,
- Subregion podhalański,
- Małopolska Zachodnia.

Rysunek 4. Podział województwa małopolskiego na subregiony

Źródło: www.subregiony.malopolska.pl

Dla każdego subregionu wytyczona została indywidualna ścieżka rozwoju, aby jak najlepiej wykorzystać specyfikę i unikatowy potencjał każdego z tych obszarów.

Miasto i gmina Żabno wchodzi w skład subregionu tarnowskiego. Subregion tworzą powiaty tarnowski, brzeski i dąbrowski oraz miasto Tarnów. Obszar pełni głównie funkcje rolnicze, jednakże obecnie na terenie wschodniej części Małopolski obserwowane są również procesy gospodarcze polegające na wzroście działalności usługowej oraz rozwoju przedsiębiorczości. Zjawiska te koncentrują się wokół stolicy subregionu – Tarnowa. Obecność autostrady A4 i wynikająca z niej szansa na rozwój usług logistycznych stanowią o dużym potencjale rozwojowym tej części województwa. Gmina Żabno, jako jednostka położona w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy subregionu, może stać się obszarem pełniącym komplementarne wobec niej funkcje oraz miejscem rozwoju strefy podmiejskiej, przez co wzmacniać będzie oddziaływanie Tarnowa jako lokomotywy wzrostu całego subregionu.

Sfera przestrzenna

Cechy przestrzeni gminnej i jej zagospodarowanie

Gmina Żabno zajmuje powierzchnię 10 153 ha (ok. 102 km²). Powierzchnia miasta Żabno wynosi 1 113 ha, co stanowi 11% powierzchni gminy. Obszar zajmowany przez gminę Żabno stanowi 7,2% powierzchni powiatu tarnowskiego. Pod względem powierzchni największymi sołectwami w gminie są: Łęg Tarnowski (14,12%) i Żabno (11,00%). Najmniejszy powierzchniowo jest Goruszów (0,53%).

Tabela 1. Powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Żabno

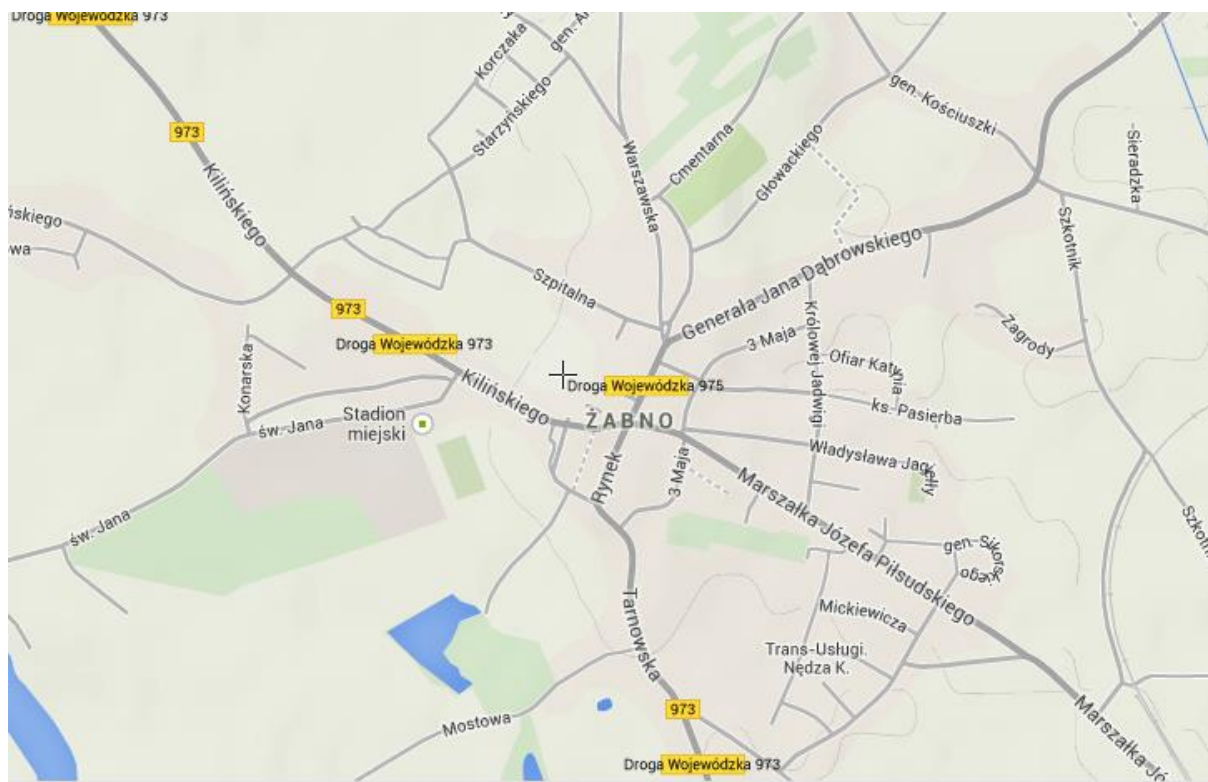
	Sołectwo	Powierzchnia (w ha)	%
1.	Bobrowniki Wielkie,	461	4,54
2.	Chorażec,	120	1,18
3.	Czyżów,	199	1,96
4.	Goruszów,	55	0,53
5.	Gorzyce,	953	9,39
6.	Ilkowice,	480	4,72
7.	Janikowice,	194	1,91
8.	Kłyż,	465	4,58
9.	Łęg Tarnowski,	1435	14,12
10.	Nieciecza,	490	4,83
11.	Niedomice,	390	3,84
12.	Odporyszów,	639	6,28
13.	Otfinów,	911	9,00
14.	Pasieka Otfinowska,	328	3,23
15.	Pierszyce,	124	1,21
16.	Podlesie Dębowe,	267	2,63
17.	Sieradza + Fiuk,	1017	10,01
18.	Siedliszowice	512	5,04
19.	Żabno	1113	11,00
RAZEM		10 153	100

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Żabno na lata 2004-2013

Ze względu na to, iż gmina Żabno jest gminą miejsko-wiejską, jej przestrzeń posiada zarówno cechy miejskie (w granicach administracyjnych miasta Żabno), jak i wiejskie. Miasto Żabno posiada zachowany układ urbanistyczny, z wykształconym przestrzennym i funkcjonalnym centrum miejskim. Jego głównymi osiami są przebiegające przez nie dwie drogi wojewódzkie. Układ ulic jest bardziej spójny i regularny w centralnej części miasta, w okolicach miejskiego rynku, tam też wykształciła się najbardziej zwarta

tkanka miejska. W peryferyjnych częściach miasta ulice cechują się nieregularnym kształtem, zabudowa jest bardziej rozproszona, a przestrzeń posiada więcej cech typowych dla miejscowości wiejskich (rodzaj i rozmieszczenie budynków, duży udział użytków rolnych, itp.). Od zachodniej strony miasto ogranicza rzeka Dunajec.

Rysunek 5. Plan centralnej części miasta Żabno

Źródło: scribblemaps.com

Rynek, pełniący funkcję centrum miasta usytuowany jest przy skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 973 i 975. Centralna część miasta jest miejscem, w którym znajdują się obiekty użyteczności publicznej, budynki mieszkalne wielorodzinne, punkty usługowe, lokale wykorzystywane przez podmioty gospodarcze oraz charakterystyczne dla miast przestrzenie publiczne. Jest ona miejscem lokalizacji instytucji publicznych, placówek kulturalnych i społecznych, siedzib przedsiębiorstw. Ze względu na swoje położenie i funkcjonalność, centrum miasta stanowi najważniejsze miejsce koncentracji życia publicznego i tworzy otwartą przestrzeń wspólną.

Pozostałe miejscowości gminy Żabno cechują się typową, wiejską zabudową. Są to w większości wsie powstające wzdłuż jednego lub kilku ciągów komunikacyjnych, o nieregularnym kształcie, z nierównomiernym układem pól i dużym rozbiem własności na liczne działki. W wielu miejscowościach brakuje funkcjonalnych centrów i wyodrębnionych lub odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni publicznych, rolę te pełnią przestrzenie usytuowane wzdłuż dróg przebiegających przez miejscowości. Szczególnie odczuwalne są braki w urządzeniu przestrzeni publicznych w rejonach koncentracji usług (np. brak zieleni towarzyszącej, placyków, chodników i oświetlenia). Powoduje to duże uciążliwości w korzystaniu z dostępnej przestrzeni w wielu

miejsowościach gminy Żabno, brak wyodrębnionych miejsc koncentracji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, niedostateczne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niską funkcjonalność.

Na terenie gminy Żabno znajduje się wiele budynków reprezentujących typ zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych, jednak niekorzystne przekształcenia zabudowy mieszkaniowej wsi sprawiają, iż charakterystyczne dla miejscowej przestrzeni cechy architektoniczne zanikają. Nowa zabudowa cechuje się przemieszaniem różnych jej typów i brakiem wzorców budownictwa mieszkaniowego o formie architektonicznej nawiązującej do cech zabudowy tradycyjnej. Skutkuje to zanikaniem unikalnych dla obszaru gminy cech przestrzeni oraz zaburzeniami harmonii i ładu przestrzennego. Ponadto, wiele istniejących obiektów zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych posiada niską wartość techniczną lub użytkową, przez co mogą one ulec degradacji.

Gmina Żabno cechuje się wysoką gęstością zaludnienia w porównaniu do obszaru powiatu tarnowskiego, znacznie wyższą od średniej dla powiatu tarnowskiego. Pod względem gęstości zaludnienia gmina Żabno zajmuje drugie miejsce w powiecie, ustępując jedynie gminie Tarnów.

Tabela 2. Porównanie gęstości zaludnienia gmin powiatu tarnowskiego w 2013 roku

Gmina Tarnów	303
Gmina Żabno	187
Gmina Tuchów	182
Gmina Wojnicz	168
Gmina Skrzyszów	162
Gmina Pleśna	144
Gmina Lisia Góra	142
Gmina Wierzchosławice	142
Gmina Gromnik	126
Gmina Radłów	114
Gmina Ciężkowice	109
Gmina Zakliczyn	102
Gmina Ryglice	100
Gmina Szerzyny	98
Gmina Rzepiennik Strzyżewski	96
Gmina Wietrzychowice	83
Powiat tarnowski	141

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Miasto Żabno jest trzecim pod względem gęstości zaludnienia miastem powiatu tarnowskiego.

Tabela 3. Porównanie gęstości zaludnienia miast powiatu tarnowskiego w 2013 roku

Miasto Zakliczyn	414
Miasto Wojnicz	401
Miasto Żabno	379
Miasto Tuchów	371
Miasto Ciężkowice	249
Miasto Radłów	165
Miasto Ryglice	115

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Średnia gęstość zaludnienia województwa małopolskiego to 221 osób/km². Zarówno gmina Żabno, jak i obszar całego powiatu cechują się gęstością niższą, niż średnia wojewódzka. Przedmiotowy obszar cechuje się stosunkowo dużym rozproszeniem zabudowy, zdecydowaną przewagą budownictwa jednorodzinnego oraz dużym udziałem gruntów rolnych w strukturze przestrzennej miejscowości.

Obiekty zabytkowe

Do rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków wpisanych jest 9 obiektów i zespołów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Żabno:

- Żabno – kościół par. pw. św. Ducha, otoczenie, drzewostan, wieża bramna (nr wpisu A-378 z 08.06.1972);
- Żabno – cmentarz żydowski, ul. Kościuszki (A-336 z 02.11.1990);
- Łęg Tarnowski – zespół dworski: dwór, park, oficyna (A-169 z 15.01.1979);
- Odporyszów – kościół par. pw. św. Małgorzaty z otoczeniem w obrębie ogrodzenia i wieżą (A-330 z 06.12.1971);
- Otfinów – kościół par. pw. śś. Piotra i Pawła (A-252 z 30.05.1985);
- Otfinów – Diament – cmentarz wojenny nr 258 (A-348 26.05.1992);
- Otfinów – zespół dworsko-parkowy: dwór, park z aleją dojazdową oraz kapliczka z figurą Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej (A-151/M z 21.07.2008 r.);
- Pasięka Otfinowska - cmentarz wojenny nr 256 (A-1188/M z 18.01.2010);
- Niedomice – cmentarz wojenny nr 208 (A-349)

Do najbardziej znanych i najchętniej odwiedzanych zabytków na terenie gminy Żabno należą:

- Pałac w Łęgu Tarnowskim - wybudowany na zlecenie Józefa Męcińskiego w latach 1885-1892 budynek w swojej formie posiada elementy neorenesansowe. Otoczeniem pałacu jest kilkuhektarowy park z bogatą roślinnością. Pałac ten spełnia obecnie funkcję gimnazjum;
- Kościół w Otfinowie - monumentalny kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, świątynia trzynawowa utrzymana w stylu neogotyckim;

- Sanktuarium w Odporyszowie - sanktuarium odporyszowskie jest znanym miejscem kultu maryjnego w regionie tarnowskim. Tutaj corocznie w miesiącu wrześniu przybywają tysiące pielgrzymów z całego Powiśla Dąbrowskiego, ale również spoza regionu, by modlić się przed cudownym obrazem koronowanej Matki Boskiej Odporyszowskiej. Budynkowi kościoła towarzyszy zabytkowa dzwonnica i ogrodzenie wraz z kaplicą pochodzące z XVII i XVIII wieku. W odległości około 150 metrów od świątyni, znajdują się kapliczki drogi krzyżowej, wyrzeźbione przez Jana Wnęka.
- Kościół parafialny Świętego Ducha w Żabnie wraz z dzwonnica z XVIII w. - stanowi cenny zespół barokowo-klasycyzm architektury sakralnej;
- Studzienka w Odporyszowie - w małej dolinie, na skraju Odporyszowa, znajduje się miejsce znane jako miejsce „siedmiu cudownych źródełek”, co do których uważa się, iż wytrysnęły w czasie objawienia się Matki Boskiej w czasie potopu szwedzkiego. Obecnie twierdzi się, że woda z jedyne pozostałego źródła ma właściwości lecznicze.

Użytkowanie terenu

Powierzchnia gminy Żabno wynosi 10 153 ha. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (2010), większą jej część zajmują grunty (70,4%), wśród których przeważają użytki rolne (57,8%).

Tabela 4. Formy użytkowania terenu w gminie Żabno

grunty ogółem, w tym:	ha	7 142,69	70,4%
<i>użytki rolne ogółem, w tym</i>	<i>ha</i>	<i>5 863,86</i>	<i>57,8%</i>
<i>użytki rolne w dobrej kulturze</i>	<i>ha</i>	<i>5 633,81</i>	<i>55,5%</i>
<i>pod zasiewami</i>	<i>ha</i>	<i>4 599,58</i>	<i>45,3%</i>
<i>grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi</i>	<i>ha</i>	<i>367,02</i>	<i>3,6%</i>
<i>uprawy trwałe</i>	<i>ha</i>	<i>70,00</i>	<i>0,7%</i>
<i>sady ogółem</i>	<i>ha</i>	<i>68,06</i>	<i>0,7%</i>
<i>ogrody przydomowe</i>	<i>ha</i>	<i>79,29</i>	<i>0,8%</i>
<i>łąki trwałe</i>	<i>ha</i>	<i>461,65</i>	<i>4,5%</i>
<i>pastwiska trwałe</i>	<i>ha</i>	<i>56,27</i>	<i>0,6%</i>
<i>pozostałe użytki rolne</i>	<i>ha</i>	<i>230,05</i>	<i>2,3%</i>
<i>las i grunty leśne</i>	<i>ha</i>	<i>265,03</i>	<i>2,6%</i>
<i>pozostałe grunty</i>	<i>ha</i>	<i>1 013,80</i>	<i>10,0%</i>
tereny zurbanizowane i pozostałe	ha	3 010,31	29,6%
RAZEM	ha	10 153,00	100,00%

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Gmina Żabno jest gminą, w której przeważająca część obszaru wykorzystywana jest pod działalność rolniczą. Niski jest stopień zalesienia gminy – tylko niecałe 3% jej powierzchni zajmują lasy i grunty leśne.

Zasoby naturalne i stan środowiska

Gmina Żabno usytuowana jest nad rzeką Dunajec w północno-zachodniej części Kotliny Sandomierskiej. Teren gminy jest równiną wzniesioną do 190 m n.p.m., ciągnącą się wzdłuż Dunajca do rzeki Wisły.

Na terenie gminy dominują żyzne gleby darniowo-bielicowe i piaszczysto-gliniaste, a w północnej części doliny Dunajca urodzajne gleby madowe. Bardzo dobre warunki klimatyczne i najdłuższy w kraju okres wegetacji sprzyjają uprawie warzyw i zbóż oraz sadownictwu. Determinuje to rolniczy charakter gminy. Ze względu na dogodne warunki do rozwoju rolnictwa, na obszarze gminy pozostało niewiele terenów nieprzekształconych antropogenicznie.

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego i krajobrazu jest szata roślinna. Najcenniejszym jej składnikiem są lasy, które zajmują szczególną rolę w środowisku przyrodniczym, zapewniają zdolności produkcyjne i trwałość środowiska przyrodniczego, a jednocześnie są najskuteczniejszym czynnikiem kształtującym to środowisko. Obszary leśne w gminie występują w jej środkowo-wschodniej części, a ich powierzchnia wynosi 265,03 ha, co stanowi 2,6 % całej powierzchni gminy. Największy kompleks leśny znajduje się w Sieradzy, a następnie w Odporyszowie, Podlesiu Dębowym, Morzychnie i Żabnie.

Znajdujące się na obszarze gminy złoża łąw i piasków wykorzystywane są w produkcji materiałów budowlanych i w budownictwie.

Przepływająca przez gminę rzeka Dunajec i inne ciekі wodne znajdujące się w obrębie jej granic administracyjnych stwarzają potencjalne zagrożenie powodziowe. Istniejące wały powodziowe są zachwaszczone, w ich koronie występują poprzeczne wcięcia oraz uszkodzone rogatki.

Na terenie gminy nie funkcjonują zakłady przemysłu ciężkiego. Do największych zagrożeń dla środowiska naturalnego należą zanieczyszczenia bytowe i zanieczyszczenia zewnętrzne, głównie atmosferyczne, napływające z Tarnowa i Dąbrowy Tarnowskiej. Wzdłuż dróg o nasilonym ruchu występuje zanieczyszczenie gleb ołowiem. Dotyczy to przede wszystkim przebiegających przez obszar gminy dróg wojewódzkich. Do poważnych problemów stanowiących istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego należy niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej, wykorzystywanie zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków. Ponadto działalnością w znacznym stopniu oddziałującą na stan środowiska naturalnego jest rolnictwo.

Infrastruktura techniczna

Sieć drogowa

Przez obszar gminy Żabno przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu regionalnym:

- droga wojewódzka nr 976 Tarnów- Niedomice z odcinkiem nr 973 Żabno- Otfinów- Borusowa z przeprawą promową na Wiśle;
- droga wojewódzka nr 975 Wojnicz- Radłów- Żabno- Dąbrowa Tarnowska;
- 973 Żabno- Nowy Korczyn- Busko Zdrój.

Istotne znaczenie dla układu komunikacyjnego gminy ma sieć dróg powiatowych, którą tworzą drogi nr: 338 (zapewniająca połączenie z gminą Tarnów i miastem Tarnów) 308 (z gminą Radłów) 337, 334 (z gminą Dąbrowa Tarnowska) 333, 331 (z gminą Olesno, miastem Dąbrowa Tarnowska na wschodzie i gminą Radłów poprzez przeprawę promową na Dunajcu), 329, 330, 301 (z gminą Gręboszów), 105 (z gminą Gręboszów, a poprzez przeprawę promową z gminą Wietrzychowice, dalej ze Szczurową), 318 (z gminą Gręboszów).

Sieć drogową gminy Żabno uzupełniają drogi o charakterze gminnym, zapewniające dojazd do poszczególnych sołectw.

Łącznie, przez gminę przebiega 25,5 km dróg wojewódzkich, 43,9 km dróg powiatowych oraz 122,76 km dróg gminnych (w tym 24,81 km to drogi miejskie i 97,95 km na obszarach wiejskich).

Do głównych problemów związanych z infrastrukturą drogową na terenie gminy należy niezadowalający stan nawierzchni wielu dróg oraz ich niezadowalające parametry techniczne (ostre łuki, brak poboczy, itp.). Modernizacji i podniesienia parametrów technicznych wymagają między innymi drogi wojewódzkie przebiegające przez obszar gminy. Ponadto przez Żabno przebiegają dwie drogi wojewódzkie, brakuje alternatywnego szlaku tranzytowego, omijającego miasto.

Gospodarka wodno-ściekowa

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2013 roku na terenie gminy Żabno długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wynosiła 189,9 km, natomiast długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 116,8 km.

Według danych za 2012 rok, z sieci wodociągowej korzystało 17 830 mieszkańców gminy, a z sieci kanalizacji sanitarnej – 6 237. Podstawowe dane dotyczące poziomu rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Poziom rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Żabno w 2013 roku

Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	189,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 356,0
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	541,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej (2012 rok)	osoba	17 830,0
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	116,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 882,0
ścieki odprowadzone	dam ³	298,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (2012 rok)	osoba	6 237,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Z sieci wodociągowej w 2012 roku korzystało 93,5% mieszkańców gminy Żabno, natomiast z sieci kanalizacji sanitarnej – 32,7%. Wskaźniki zwodociągowania i skanalizowania dla miasta Żabno są wyższe niż średnia dla gminy.

Stopień zwodociągowania gminy Żabno jest wyższy od średniej dla powiatu i regionu, zarówno w ujęciu ogólnym, jak również w podziale na miasta i obszary wiejskie. Niekorzystnie w porównaniu do średnich powiatowych i wojewódzkich kształtuje się wskaźnik skanalizowania gminy.

Tabela 6. Porównanie stopnia zwodociągowania i stopnia skanalizowania gminy Żabno, powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego w 2012 roku

	Gmina Żabno	Miasto Żabno	Obszary wiejskie gminy Żabno
Stopień zwodociągowania	93,5	99,3	91,9
Stopień skanalizowania	32,7	61,6	24,4
	Powiat tarnowski	Powiat tarnowski - miasta	Obszary wiejskie powiatu tarnowskiego
Stopień zwodociągowania	57,4	62,6	56,7
Stopień skanalizowania	34,7	55,4	31,8
	Województwo małopolskie	Województwo małopolskie - miasta	Obszary wiejskie województwa małopolskiego
Stopień zwodociągowania	76,3	94,1	59,2
Stopień skanalizowania	55,1	85,5	26,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina posiada 3 własne ujęcia wody: w Żabnie, Łęgu Tarnowskim i Gorzycach. Dodatkowo poprzez ujęcie na rzece Dunajec i wybudowaniu 17 kilometrów magistrali wodnej, ma możliwość poboru dużych ilości wody z ujęć dla miasta Tarnowa. Dzięki temu gmina jest bardzo dobrze zaopatrzona w wodę i posiada jej duże rezerwy.

Gmina przesyła ścieki do grupowej oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowie. Podstawowe dane dotyczące funkcjonowania przesyłu w latach 2012 i 2013 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7. Podstawowe dane dotyczące funkcjonowania przesyłu ścieków do oczyszczalni w Tarnowie z gminy Żabno w latach 2012 i 2013

	Jednostka miary	2012	2013
Ścieki oczyszczane w ciągu roku			
odprowadzone ogółem	dam ³	267,0	298,0
odprowadzane w czasie doby do kanalizacji	dam ³	0,7	0,8
oczyszczane razem	dam ³	267	298
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	267	298
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0
Ludność korzystająca z kanalizacji wg lokalizacji			
ogółem	osoba	6220	8334
w miastach	osoba	2119	2119
na wsi	osoba	4101	6215

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Nieczystości sanitarne z budynków niepodłączonych do kanalizacji komunalnej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, znajdujących się na terenach posesji. Obniża to znacznie standardy sanitarne obszaru oraz sprawia właścicielom posesji, na których znajdują się zbiorniki, wiele problemów związanych ze zbieraniem się ścieków oraz z ich wywożeniem (należy między innymi zapewnić dostęp wozom asenizacyjnym do zbiorników, utrzymywać szczelność zbiorników, itp.).

Tabela 8. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych z obszarów niepodłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Żabno w 2012 roku

Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych		
zbiorniki bezodpływowe	szt.	3 706
oczyszczalnie przydomowe	szt.	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej na obszarach zamieszkałych, zabudowanych powoduje duże zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Zwiększa się ryzyko przedostania ścieków bytowych do otoczenia, co spowodować może zanieczyszczenia gleb i wód oraz stanowić duże zagrożenie epidemiologiczne. Niewłaściwa gospodarka ściekami może pogorszyć jakość środowiska naturalnego gminy, a także niekorzystnie wpłynąć na funkcjonowanie ekosystemów znajdujących się na przedmiotowym obszarze.

Sieć gazowa

Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy Żabno w 2012 roku wynosiła 228 220 km. Do sieci podłączonych było 3 445 budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, korzystało z niej 3 781 gospodarstw domowych i 14 669 osób, co stanowiło 76,9% mieszkańców gminy.

Tabela 9. Poziom rozwoju sieci gazowej w gminie Żabno w 2012 roku

Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	228220
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	25150
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	203070
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	3445
odbiorcy gazu	gosp. dom.	3781
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	2364
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	2628,1
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	2007,3
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	14669
korzystający z instalacji ogółem	%	76,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Miasto i wsie gminy Żabno są całkowicie zgazyfikowane gazem ziemnym niskiego i średniociśnieniowym.

Energia elektryczna

Gmina Żabno jest zelektryfikowana w całości, każde gospodarstwo domowe ma dostęp do elektryczności. Wielkość zainstalowanej mocy energetycznej pozwala na pełne pokrycie potrzeb oraz umożliwia zwiększenie jej poboru o 30%.

Telekomunikacja

Miasto Żabno posiada sieć telefoniczną oraz cyfrową centralę automatyczną, do której podłączonych jest około 7 tysięcy abonentów z całej gminy. Połączenia wykonano w technologii światłowodowej. Planowane jest wykonanie miejskiej sieci komputerowej. Na terenie gminy działają także stacje telefonii komórkowej.

Zgodnie z danymi Urzędu Komunikacji Elektronicznej wskaźnik średniej liczby zgłoszeń o braku dostępu do Internetu stacjonarnego w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców na obszarze gminy Żabno wynosił w 2014 roku 0,53 i był znacznie niższy od średniej dla całego powiatu (6,51), a także od średniej wojewódzkiej (2,11). Oznacza to, iż mieszkańcy gminy Żabno rzadziej zgłaszali brak dostępu do stacjonarnego Internetu, niż mieszkańcy powiatu i regionu. Ogółem, w roku 2014 odnotowano 1 zgłoszenie o braku dostępu do stacjonarnego Internetu na terenie gminy Żabno. W tym samym roku liczba zgłoszeń o braku dostępu do stacjonarnego telefonu w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wynosiła 0, podczas gdy na obszarze powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,30, a dla województwa małopolskiego - 0,58. Powyższe wskaźniki świadczą o dużej dostępności usług stacjonarnego Internetu i stacjonarnej telefonii na terenie gminy Żabno.

Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje nowy system gospodarki odpadami. Gmina zobowiązana jest zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Odpady komunalne są odbierane wyłącznie z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady (prowadzący działalność gospodarczą, różnego rodzaju instytucje, zakłady pracy, itp.) są zobowiązani posiadać indywidualne umowy na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotem uprawnionym do ich odbioru.

Ponadto Gmina zorganizowała punkty selektywnego zbierania odpadów, do których wszyscy mieszkańcy mogą dodatkowo oddać zebrane odpady oraz zapewniła miejsca odbioru takich odpadów.

Dużym problemem w zakresie gospodarki odpadami jest istnienie dzikich wysypisk. Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS w 2012 roku na terenie gminy Żabno funkcjonowało jedno dzikie wysypisko o powierzchni 950 m².

Tabela 10. Dzikie wysypiska na terenie gminy Żabno w 2012 roku

Dzikie wysypiska		
powierzchnia - stan w dniu 31 XII	m ²	950
istniejące - stan w dniu 31 XII	szt.	1
dzikie wysypiska na 100 km ² powierzchni ogółem	szt.	1,0
powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	m ²	931

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zidentyfikowane problemy sfery przestrzennej

Do głównych problemów sfery przestrzennej gminy Żabno należą:

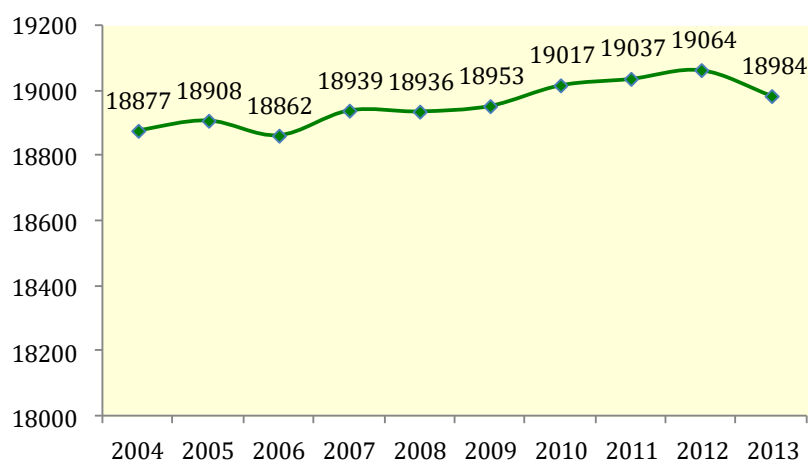
- brak funkcjonalnych centrów i wyodrębnionych lub odpowiednio zagospodarowanych przestrzeni publicznych w wielu miejscowościach gminy;
- niedostateczne wykorzystanie przestrzeni publicznej i jej niska funkcjonalność;
- zanikanie unikalnych dla obszaru gminy cech zabudowy i przestrzeni oraz zaburzenia ładu przestrzennego;
- niska wartość techniczna lub użytkowa obiektów zabudowy tradycyjnej o cechach zabytkowych;
- potencjalne zagrożenie powodziowe, niedostatecznie dobry stan wałów przeciwpowodziowych;
- zagrożenia dla środowiska naturalnego wynikające z zanieczyszczeń zewnętrznych, dużego natężenia ruchu na przebiegających przez gminę drogach, niedostatków systemu gospodarki ściekami i odpadami;
- niedostatecznie dobry stan sieci dróg, konieczność modernizacji wielu szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę;
- duże natężenie ruchu na obszarze miasta Żabno wynikające z jego położenia na skrzyżowaniu dwóch dróg wojewódzkich;
- niedostateczny poziom rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej;
- istnienie dzikich wysypisk.

Sfera społeczna

Struktura demograficzna

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS w 2013 roku w gminie Żabno mieszkały 18 984 osoby. W ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców gminy wykazywała niewielką tendencję wzrostową z wahaniami. W latach 2004-2013 liczba ludności wzrosła o 107 osób (0,57%).

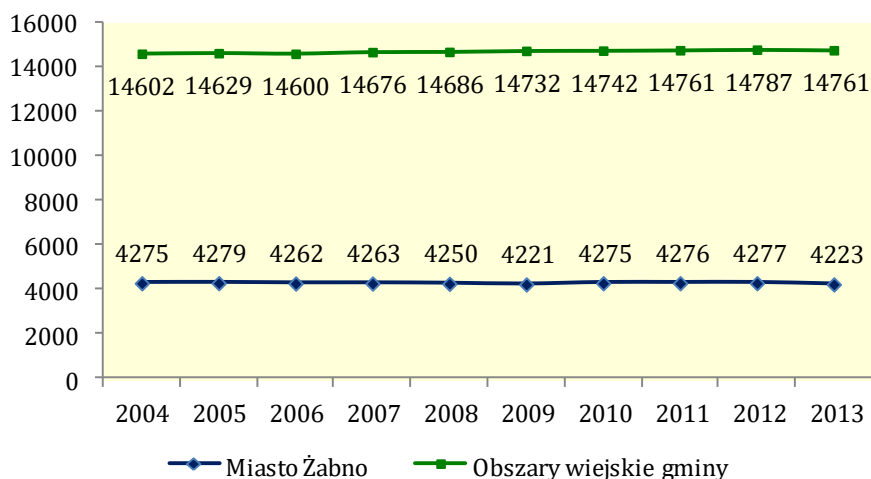
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Żabno w latach 2004-2013

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W badanym okresie liczba mieszkańców miasta Żabna spadła o 52 osoby (1,2%), podczas gdy liczba mieszkańców miejscowości wiejskich wzrosła o 159 osób (1,09%).

Wykres 2. Liczba mieszkańców miasta i obszarów wiejskich gminy Żabno w latach 2004-2013

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zarówno liczba mieszkańców Gminy Żabno ogółem, jak również liczba mieszkańców miasta i obszarów wiejskich gminy w badanym okresie nie wykazywały dużych wahań, a ich zmiany były stosunkowo niewielkie.

Mieszkańcy gminy Żabno stanowią 9,5% ludności powiatu tarnowskiego. Gmina Żabno jest drugą pod względem liczebności mieszkańców gminą powiatu tarnowskiego. Najludniejsza jest sąsiadująca bezpośrednio z miastem Tarnów gmina wiejska Tarnów.

Tabela 11. Liczba ludności poszczególnych gmin powiatu tarnowskiego w 2013 roku

Gmina	Liczba ludności	w %
Gmina Tarnów	25052	12,5%
Gmina Żabno	18984	9,5%
Gmina Tuchów	18149	9,1%
Gmina Lisia Góra	14762	7,4%
Gmina Skrzyszów	13928	7,0%
Gmina Wojnicz	13312	6,7%
Gmina Zakliczyn	12405	6,2%
Gmina Pleśna	11938	6,0%
Gmina Ryglice	11753	5,9%
Gmina Ciężkowice	11277	5,6%
Gmina Wierzchosławice	10674	5,3%
Gmina Radłów	9804	4,9%
Gmina Gromnik	8770	4,4%
Gmina Szerzyny	8022	4,0%
Gmina Rzepiennik Strzyżewski	6811	3,4%
Gmina Wietrzychowice	4034	2,0%
Powiat tarnowski	199675	100,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Miasto Żabno jest drugim pod względem ludności miastem powiatu. Miasta powiatu tarnowskiego to miasta małe, liczba ich ludności nie przekracza 10 000.

Tabela 12. Liczba ludności poszczególnych miast powiatu tarnowskiego w 2013 roku

Miasto Tuchów	6720
Miasto Żabno	4223
Miasto Wojnicz	3406
Miasto Ryglice	2880
Miasto Radłów	2773
Miasto Ciężkowice	2483
Miasto Zakliczyn	1665

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Miasto Żabno jest ośrodkiem miejskim o znaczeniu lokalnym, na jego terenie mają siedziby instytucje o zasięgu gminnym, ludność całej gminy korzysta z dóbr i usług oferowanych przez miasto. Zwiększanie się liczby mieszkańców gminy powoduje, że istnieje coraz większy popyt na różnorodne usługi świadczone na rzecz ludności.

Czynnikami mającym wpływ na kształtowanie się liczby mieszkańców gminy był i jest przyrost naturalny. Na terenie gminy Żabno w badanym okresie przyjmował zarówno wartości ujemne, jak i dodatnie. W ciągu ostatnich 3 lat utrzymywał się na poziomie powyżej zera, choć przyjmował bardzo niewielkie wartości. W 2013 roku przyrost naturalny przyjmował wartości ujemne w mieście Żabno, podczas gdy obszary wiejskie cechowały się dodatnią wartością tego wskaźnika. Jednak w latach 2004-2012 przyrost naturalny w mieście Żabno był stale dodatni.

Tabela 13. Przyrost naturalny w gminie Żabno w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Żabno	0,9	1,7	-0,8	2,8	1,8	0,9	-0,1	0,4	0,2	0,3
Miasto Żabno	1,8	1,9	0,0	0,5	2,3	0,7	1,4	2,3	1,4	-1,4
Obszary wiejskie gminy	0,6	1,7	-1,0	3,5	1,6	0,9	-0,5	-0,2	-0,2	0,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W roku 2013 przyrost naturalny w gminie Żabno był niższy zarówno od średniej dla powiatu tarnowskiego (1,9), jak i od średniej wojewódzkiej (1,2).

Na kształtowanie się liczby ludności gminy wpływa także saldo migracji. W badanym okresie wskaźnik ten przyjmował zarówno wartości ujemne, jak i dodatnie.

Tabela 14. Saldo migracji w gminie Żabno w latach 2004-2013

	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
saldo migracji											
ogółem	osoba	3	-6	-52	30	-36	2	80	13	18	-36
saldo migracji na 1000 osób											
ogółem	osoba	0,2	-0,3	-2,8	1,6	-1,9	0,1	4,2	0,7	0,9	-1,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik salda migracji przedstawia jedynie osoby, które oficjalnie zmieniły miejsce zamieszkania. W przypadku gmin takich jak Żabno, należy także pamiętać o zjawisku migracji ukrytych – mieszkańcy nadal zameldowani są na terenie gminy, jednak od wielu lat mieszkają, pracują i uczą się gdzie indziej. W przypadku gminy Żabno naturalnym kierunkiem tego typu migracji jest przede wszystkim położony w stosunkowo niewielkiej odległości Kraków, jako ważny, krajowy i międzynarodowy ośrodek szkolnictwa wyższego, kultury, turystyki i gospodarki, regionalne centrum administracyjne oraz miejsce lokalizacji inwestycji. Na migrację niezwiązaną ze zmianą miejsca zameldowania decydują się najczęściej ludzie młodzi, mobilni, wykształceni lub w trakcie zdobywania wykształcenia, poszukujący nie tylko miejsca pracy, lecz także bogatej oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej. W związku z tym, że część migracji nie jest ujęta w statystykach, należy przyjąć, że ich skala w gminie Żabno może być większa, ponieważ migracje nieoficjalne są powszechnym zjawiskiem w małych miastach i gminach wiejskich, w szczególności położonych niedaleko dużych, rozwijających się ośrodków. Konieczne jest więc uzupełnianie braków infrastrukturalnych oraz poprawa jakości życia mieszkańców gminy, by stała się ona atrakcyjnym miejscem zamieszkania, a saldo migracji kształtowało się w bardziej korzystny sposób.

Stosunkowo korzystnie przedstawia się podział mieszkańców gminy Żabno ze względu na ekonomiczne grupy wieku, jednak zauważa się w nim niepokojące zjawiska. Największy udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem mają osoby w wieku produkcyjnym – 64,8%. Drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (18,5%), natomiast trzecią – osoby w wieku poprodukcyjnym (16,7%).

Tabela 15. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Żabno w 2013 roku

	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Razem	18 984	3 505	12 305	3 174
Mężczyźni	9 295	1 779	6 455	1 061
Kobiety	9 689	1 726	5 850	2 113

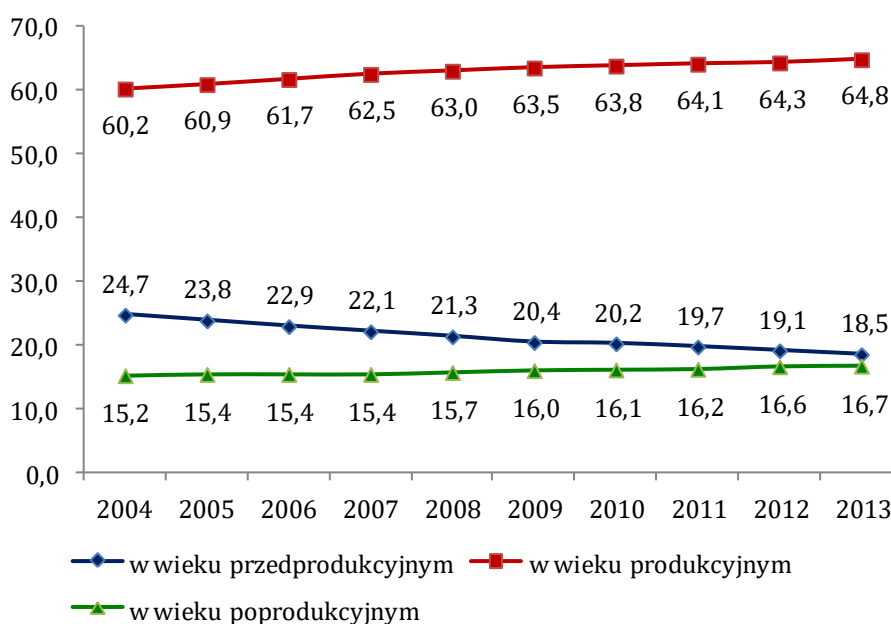
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku poprodukcyjnym jest pozytywną cechą struktury demograficznej gminy, minimalizuje ryzyko wystąpienia zjawiska starzenia się społeczności gminnej i powiązanych z nim trudności (ubytek pracowników na rynku pracy, zwiększone obciążenia socjalne, itp.).

Analizując liczebność kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych, można zauważyć, że kobiety przeważają w grupie osób w wieku poprodukcyjnym (o 1 052 osoby), w grupie osób w wieku produkcyjnym wyraźnie liczniejsi są mężczyźni (o 605 osób), natomiast w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym liczba osób obu płci jest porównywalna (różnica wynosi 53 osoby). Przewaga mężczyzn w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym jest typowa dla obszarów o typowo rolniczym charakterze – kobiety częściej kontynuują edukację na poziomie wyższym i częściej decydują się na życie w ośrodkach miejskich oraz pracę w zawodach pozarolniczych. Największa różnica została odnotowana pomiędzy liczbą kobiet a mężczyzn w wieku poprodukcyjnym i jest wynikiem występowania na terenie całej Polski ogólnoeuropejskiego trendu – w krajach europejskich, a także w pozostałych wysoko rozwiniętych krajach na całym świecie, średnia długość życia kobiet jest dłuższa od średniej długości życia mężczyzn.

Pomimo korzystnego kształtowania się podziału ludności ze względu na ekonomiczne grupy wieku, negatywnym zjawiskiem sfery demograficznej gminy jest obserwowany od kilku lat systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Różnica w liczebności obu grup systematycznie się zmniejsza i za kilka lat przewaga liczebna osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym może zostać zniwelowana.

Wykres 3. Udział liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Żabno w latach 2004-2013 (w %)

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W najbliższych latach przewidywane jest utrzymanie się tego trendu i dalszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy systematycznym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Trend ten został zdiagnozowany na całym obszarze powiatu tarnowskiego. W 2003 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 26,3% liczby ludności powiatu tarnowskiego ogółem, podczas gdy w 2013 roku wskaźnik ten spadł do 20,9%. W analogicznym okresie wzrósł udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem – z 15,0% w 2003 roku do 15,9% w 2013 roku. Zgodnie z prognozą Banku Danych Lokalnych GUS, w roku 2025 oraz 2030 udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności powiatu tarnowskiego kształtował się będzie następująco:

- udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym: 19,2% w 2025, 18,1% w 2030;
- udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym: 20,3% w 2025, 22,6% w 2030.

Zjawisko wzrostu udziału osób w podeszłym wieku w ogólnej liczbie mieszkańców, zwane także zjawiskiem starzenia się społeczeństw, jest jednym z najbardziej charakterystycznych trendów demograficznych większości krajów Europy i Ameryki Północnej. Cechuje ono zarówno kraje o najbardziej rozwiniętych gospodarkach, jak również grupę państw o niższym poziomie rozwoju, w których tryb życia społeczeństw, cechy struktury demograficznej i różnorodne zjawiska socjologiczne mają podobny przebieg. Do głównych przyczyn i czynników wpływających na wielkość zjawiska należą:

- wydłużenie przeciętnej długości życia ludzkiego,
- rozwój medycyny,
- spadek dzietności.

Coraz większy udział osób starszych w społeczeństwie powoduje wzrost kosztów ubezpieczeń społecznych oraz wzrost zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne i socjalne.

W Polsce także odnotowano występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa. W 2003 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ludności kraju ogółem wynosił 21,2%, w 2013 roku zmniejszył się do 18,2%. W tych samych latach udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 15,3% w 2004 roku do 18,4% w 2013 roku. W woj. małopolskim w analogicznym okresie udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym spadł z 22,4% do 19,2%, podczas gdy stosunek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem wzrósł z 15,3% do 17,7%. (źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS).

Sporządzone prognozy wskazują na to, iż zjawisko starzenia się lokalnej społeczności na terenie gminy Żabno będzie się nasilać, co niesie za sobą określone konsekwencje.

Mieszkalnictwo

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2012 roku na terenie gminy Żabno znajdowało się 4 910 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 451 979m², składające się z 21 491 izb. W zdecydowanej większości należały one do osób fizycznych. Na zasoby komunalne gminy składało się 17 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 269 m². W mieście Żabno znajdowało się 1 141 mieszkań, co stanowiło 23,2% zasobów mieszkaniowych gminy. Ogółem, na terenie gminy znajdowało się 4 410 budynków mieszkalnych.

Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe gminy Żabno w 2012 roku

Zasoby mieszkaniowe		
ogółem		
mieszkania	mieszk.	4 910
izby	izba	21 491
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	451 979
Miasto Żabno		
mieszkania	mieszk.	1 141
izby	izba	5 267
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	105 553
Obszary miejskie gminy		
mieszkania	mieszk.	3 769
izby	izba	16 224
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	346 426

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne, najwięcej lokali mieszkalnych wyposażonych jest w wodociąg (94,2 % ogółu mieszkań). Łazienka znajduje się w 89,0% mieszkań, natomiast centralne ogrzewanie w 77,9 %. Najmniej mieszkań posiada wyposażenie w gaz sieciowy (75,7%). Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Żabno należy uznać za stosunkowo dobre. Najkorzystniej wskaźniki wyposażenia przedstawiają się w mieście Żabno. Ilościowe porównanie mieszkań posiadających poszczególne instalacje do liczby mieszkań ogółem wykazało, że w każdą z instalacji wyposażonych jest tam co najmniej ponad 85 % mieszkań.

Tabela 17. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Żabno w 2012 roku

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne			
ogółem			w %
wodociąg	mieszk.	4 623	94,2%
ustęp spłukiwany	mieszk.	4 480	91,2%
łazienka	mieszk.	4 369	89,0%
centralne ogrzewanie	mieszk.	3 825	77,9%
gaz sieciowy	mieszk.	3 715	75,7%
Miasto Żabno			w %
wodociąg	mieszk.	1 123	98,4%
ustęp spłukiwany	mieszk.	1 089	95,4%
łazienka	mieszk.	1 076	94,3%
centralne ogrzewanie	mieszk.	984	86,2%
gaz sieciowy	mieszk.	1 038	91,0%
Obszary wiejskie gminy			w %
wodociąg	mieszk.	3 500	92,9%
ustęp spłukiwany	mieszk.	3 391	90,0%
łazienka	mieszk.	3 293	87,4%
centralne ogrzewanie	mieszk.	2 841	75,4%
gaz sieciowy	mieszk.	2 677	71,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem wskaźników dla zasobów mieszkaniowych, gmina Żabno cechuje się mniejszą liczbą mieszkań na 1000 mieszkańców niż powiat tarnowski i województwo małopolskie. Większa w porównaniu do wskaźników powiatowych i wojewódzkich jest powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, natomiast przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę jest większa od średniej dla regionu i równa średniej dla powiatu.

Tabela 18. Wskaźniki dla zasobów mieszkaniowych gminy Żabno, powiatu tarnowskiego oraz województwa małopolskiego w 2012 roku

	Jedn.	Gmina Żabno	Powiat tarnowski	Województwo małopolskie
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	92,1	91,7	77
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	23,7	23,7	25,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	mieszk.	257,6	259,0	328,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Szkolnictwo

Na terenie gminy Żabno funkcjonuje 5 gimnazjów i 10 szkół podstawowych. Ponadto, w gminie działalność prowadzi 8 przedszkoli. Gmina Żabno jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

- Publiczne Przedszkole w Łęgu Tarnowskim,
- Publiczne Przedszkole w Niedomicach,
- Publiczne Przedszkole w Żabnie,
- Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Łęgu Tarnowskim,
- Szkoła Podstawowa w Bobrownikach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa w Sieradzy,
- Szkoła Podstawowa w Odporyszowie,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego w Żabnie,
- Publiczne Gimnazjum im. Rodzin Męcińskich i Zborowskich w Łęgu Tarnowskim,
- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Żabnie,
- Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Niedomicach,
- Zespół Szkoły Podstawowej, Gimnazjum Publicznego i Przedszkola w Otfinowie.

Placówki gminne funkcjonują w nowo wybudowanych lub gruntownie wyremontowanych obiektach, posiadających nowoczesne zaplecze dydaktyczno-naukowe wraz z pracownikami specjalistycznymi, np. do nauki języków obcych lub zajęć z informatyki. W celu poprawy warunków rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży wybudowane zostały nowe sale sportowe, które wyposażono w nowoczesny sprzęt.

Ponadto, na terenie gminy funkcjonują szkoły i przedszkola prowadzone przez inne podmioty:

- Przedszkole Niepubliczne Ochronka św. Józefa w Otfinowie,
- Stowarzyszenie Społeczny Komitet Domowy Dzielnicy „Konary” w Żabnie,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Przybysławice i Pasięka Otfinowska,
- Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Siedliszowicach,
- Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Błogosławionej Karoliny w Ilkowicach,
- Publiczny Katolicki Zespół Szkół i Przedszkola w Niecieczy,
- Ochronka Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP Niepubliczne Przedszkole w Odporyszowie,
- Akademia Malucha –Smerfna Chata- Mariola Mierzewska.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Krakowie, w roku szkolnym 2012/2013 do szkół podstawowych położonych na terenie gminy Żabno uczęszczało 1 060 uczniów, natomiast do gminnych gimnazjów – 613 uczniów. Gmina Żabno była trzecią gminą powiatu pod względem liczby uczniów szkół podstawowych i pod względem liczby uczniów gimnazjów.

Tabela 19. Liczba szkół podstawowych i gimnazjów oraz uczniów do nich uczęszczających i ich absolwentów w powiecie tarnowskim w roku szkolnym 2012/2013

	Szkoły podstawowe			Gimnazja		
	Liczba	Ucznio- -wie	Absol-wenci (rok szkolny 2011/2012)	Liczba	Ucznio- -wie	Absol-wenci (rok szkolny 2011/2012)
Ciężkowice	11	732	150	5	434	180
Radłów	7	564	107	4	331	135
Ryglice	7	862	156	3	469	169
Tuchów	13	1 187	220	5	631	230
Wojnicz	7	856	154	5	523	148
Zakliczyn	8	754	131	2	471	169
Żabno	10	1 060	180	5	613	213
Gromnik	7	569	96	3	320	124
Lisia Góra	11	959	170	4	501	156
Pleśna	8	800	128	2	408	137
Rzepiennik Strzyżewski	5	485	102	3	285	101
Skrzyszów	6	845	163	3	513	194
Szerzyny	5	542	84	3	292	127
Tarnów	14	1 487	259	5	729	255
Wierzchosławice	6	530	86	1	292	92
Wietrzychowice	3	231	53	2	141	55
Powiat tarnowski	128	1 263	2 239	55	6 953	2 485

Źródło: Województwo Małopolskie 2013 - Podregiony, Powiaty, Gminy, Urząd Statystyczny w Krakowie

Uczniowie szkół podstawowych prowadzących działalność na terenie gminy stanowili 8,5 % łącznej liczby uczniów szkół podstawowych na obszarze powiatu tarnowskiego, natomiast uczniowie gimnazjów działających na terenie gminy mieli około 9-procentowy udział w ogólnej liczbie uczniów gimnazjów w powiecie.

Ponadto w mieście Żabno działalność prowadzi Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Ks. prof. Janusza Stanisława Pasierba, w którym funkcjonuje: liceum ogólnokształcące, technikum i zasadnicza szkoła zawodowa. Jest to placówka publiczna, której organem prowadzącym jest Powiat Tarnowski. Odbiorcami jej usług są nie tylko uczniowie mieszkający w mieście, ale także młodzież z całej gminy i powiatu. Wynika to z faktu, iż w przypadku szkół średnich i zawodowych nie obowiązuje rejonizacja, absolwenci gimnazjów mogą dowolnie wybierać ofertę placówek ponadgimnazjalnych.

Kultura

Za realizację zadań z zakresu kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na terenie miasta odpowiedzialne są władze miejsko-wiejskiej Gminy Żabno, co wynika z obowiązku ustawowego każdej gminy. W sferze kultury Gmina Żabno prowadzi działalność głównie poprzez swoje jednostki organizacyjne – Gminne Centrum Kultury w Żabnie oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną z filiami.

Gminne Centrum Kultury w Żabnie jest gminną, samorządową instytucją upowszechniania kultury, powołaną do realizacji zadań Gminy z zakresu kultury. Celem działalności Centrum jest ochrona tradycji kulturalnej i dziedzictwa kulturalnego Gminy oraz zachęcenie jej mieszkańców do aktywnego udziału w działalności kulturalnej. Statutowe cele Centrum realizuje poprzez wielokierunkową działalność zgodną z potrzebami środowiska, obejmującą między innymi:

- edukację kulturalną środowiska, w szczególności dzieci i młodzieży, zmierzającą do rozwoju zainteresowań i talentów artystycznych poprzez pracę w zespołach, kołach zainteresowań, organizowanie kursów, konkursów, przeglądów, festiwali o charakterze lokalnym i ponadlokalnym,
- rozwój folkloru i sztuki ludowej poprzez organizowanie zespołów artystycznych, podnoszenie efektów ich pracy oraz udziału w przeglądach, konkursach i festiwalach o charakterze lokalnym i ogólnopolskim,
- organizację nowoczesnych form uczestnictwa w kulturze, zapewniając uczestnikom racjonalne spędzanie wolnego czasu zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami,
- ochronę dóbr kultury, w szczególności pozyskiwanie, gromadzenie, udostępnianie społeczności lokalnej przedmiotów związanych z kulturą materialną w ramach organizowanych ekspozycji,
- ułatwianie korzystania z pełnej swobody artystycznej wypowiedzi, wolności słowa i prawa do kulturalnego samostanowienia poprzez wspieranie alternatywnych działań kulturalnych, artystycznych,
- koordynację działalności kulturalnej na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy ze środowiskami szkolnymi i samorządem mieszkańców,
- nadzór nad działającymi na terenie Gminy domami ludowymi w zakresie organizacji działalności kulturalnej,
- dokumentowanie wydarzeń kulturalnych i ważniejszych przedsięwzięć na terenie Gminy,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczeństwa,
- organizowanie imprez kulturalnych, seansów filmowych i spektakli teatralnych
- stwarzanie warunków do aktywnego uczestnictwa społeczeństwa w kulturze.

W budynku Centrum Kultury znajduje się sala widowiskowa licząca 170 miejsc. Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2013 roku Gminne Centrum Kultury zorganizowało 51 imprez, wśród których przeważały występy zespołów amatorskich. W imprezach udział wzięło 32 400 osób.

Tabela 20. Funkcjonowanie Centrum Kultury w Żabnie w 2013 roku

DZIAŁALNOŚĆ DOMÓW, OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC		
Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy		
imprezy		
ogółem	szt.	51
wystawy	szt.	9
występy zespołów amatorskich	szt.	17
występy artystów i zespołów zawodowych	szt.	3
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	6
konkursy	szt.	5
inne	szt.	11
uczestnicy imprez		
ogółem	osoba	32 400
wystawy	osoba	1 500
występy zespołów amatorskich	osoba	6 400
występy artystów i zespołów zawodowych	osoba	9 000
prelekcje, spotkania, wykłady	osoba	600
konkursy	osoba	600
inne	osoba	14 300

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie oraz 4 filie w Łęgu Tarnowskim, Niecieczy, Niedomicach i Otfinowie.

Do podstawowych zadań biblioteki należy w szczególności:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwojowi czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz,
- popularyzacja książki czytelnictwa oraz dorobku kulturalnego gminy.

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS, w 2013 roku z usług bibliotecznych w gminie Żabno skorzystało 2 492 czytelników, odnotowano 45 814 wypożyczeń. W 2013 roku księgozbiór placówki liczył 61 568 woluminów.

Tabela 21. Funkcjonowanie bibliotek na terenie gminy Żabno w 2013 roku

BIBLIOTEKI		
Placówki biblioteczne		
biblioteki i filie	ob.	5
pracownicy bibliotek	osoba	11
księgozbiór	wol.	61 568
zbiory elektroniczne zinwentaryzowane	szt.	165
czytelnicy w ciągu roku (2012 rok)	osoba	2 492
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (2012 rok)	wol.	45 814
Biblioteki - wskaźniki		
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3177,0
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3 195,8
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	131,0
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	18,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Sport i rekreacja

Na terenie gminy Żabno funkcjonuje 9 klubów sportowych: MLKS „Polan” Żabno, LKS Odporyszów, LKS Brukbet-Termalika Nieciecza, LKS „Łęgovia” Łęg Tarnowski, SKS Unia Niedomicze, LKS Siedliszowice, LKS Konary, LKS Kłyż i LKS Ilkowice. Kluby dysponują dobrą bazą szkoleniową i zapleczem, są organizatorami imprez sportowych.

Bazę sportową gminy tworzą: boiska sportowe w Łęgu Tarnowskim, Ilkowicach, Niedomicach, Żabnie, (własność gminy "Orliki" Żabno, Łęg Tarnowski, Nieciecza), Otfinowie, Siedliszowicach, Kłyżu, Gorzycach i Odporyszowie, sale gimnastyczne w Łęgu Tarnowskim (dwie), Bobrownikach Wielkich, Niedomicach, Żabnie (dwie), Niecieczy, Otfinowie, Siedliszowicach, Gorzycach i Odporyszowie oraz strzelnica sportowa w Sieradzy – Fiuk.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W 2000 roku w Gminie Żabno rozpoczął działalność Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, który swoją opieką obejmuje mieszkańców gminy Żabno oraz gminy Wietrzychowice. Na terenie gminy Żabno funkcjonują cztery ośrodki zdrowia: w Żabnie, Łęgu Tarnowskim, Niedomicach i Otfinowie, świadcząc wysokiej jakości usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Ponadto w Żabnie funkcjonuje dobrze wyposażony Ośrodek Rehabilitacji, dla którego Gmina Żabno zakupiła w całości sprzęt specjalistyczny do zabiegów.

Podstawowe dane statystyczne związane z funkcjonowaniem placówek ochrony zdrowia na terenie gminy Żabno zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 22. Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy Żabno w 2013 roku

PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)		
Przychodnie		
ogółem	ob.	6
praktyki lekarskie w miastach	--	1
praktyki lekarskie na wsi	-	1
placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	3
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu		
przychodnie ogółem	ob.	4
Podstawowa opieka zdrowotna - porady		
porady ogółem		
ogółem	jd	56 511
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie		
porady lekarskie ogółem		
ogółem	jd	61 262
APTEKI I PUNKTY APTECZNE		
Apteki ogólnodostępne		
apteki	ob.	7
Apteki – wskaźniki		
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2 712

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Instytucją świadczącą usługi opieki społecznej na rzecz mieszkańców gminy Żabno jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie. Ośrodek spełnia funkcję koordynatora działań skierowanych do grupy osób potrzebujących wsparcia. Partnerami Ośrodka w pracy na rzecz rodziny i osób potrzebujących są:

- Organizacje zrzeszające osoby starsze, niepełnosprawne, tj.: Związek Emerytów i Rencistów – Koło Miejsko-Gminne w Żabnie, Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Tarnowie, filia w Żabnie, Związek Kombatantów RP Byłych Więźniów, koło terenowe w Żabnie,
- Organizacje działające w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną; w szczególności Oddziały Caritas Diecezji Tarnowskiej działające przy parafiach w Siedliszowicach, Niedomicach, Bobrownikach Wielkich, Odporyszowie i Żabnie oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Tarnów,

- Partnerzy publiczni działający w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną tj. świetlice profilaktyczno-wychowawcze w Łęgu Tarnowskim, Niedomicach, Żabnie, Otfinowie podległe Urzędowi Miejskiemu w Żabnie, szkoły podstawowe i gimnazja, komisariat policji w Żabnie i Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej (kuratorzy sądowi).

Zadania własne (obowiązkowe) OPS to:

- dodatki mieszkaniowe,
- usługi opiekuńcze,
- udzielanie schronienia bezdomnym, posiłku, zapewnianie ubrania osobom potrzebującym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu i podnoszenie opłat za pobyt mieszkańca gminy,
- sprawienie pogrzebu,
- pomoc w postaci zasiłków celowych na pokrycie start powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- praca socjalna,
- opracowanie i realizacja gminnej strategii i polityki społecznej obejmującej programy pomocy społecznej.

Zadania własne (fakultatywne):

- pomoc w postaci zasiłków celowych i celowych specjalnych,
- pomoc rzeczowa,
- pomoc w postaci dożywiania uczniów w szkołach.

Zadania zlecone (obligatoryjne) to: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, stałych wyrównawczych; przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych, macierzyńskich okresowych i jednorazowych, opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne; opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej; pomoc w formie biletu kredytowanego; organizowanie i prowadzenie środowiskowych domów samopomocy; przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych pielęgnacyjnych.

Zadania zlecone (fakultatywne) to pomoc w postaci zasiłków okresowych i pomoc w postaci zasiłków okresowych specjalnych.

Podstawowe dane dotyczące udzielonych świadczeń pomocy społecznej zaprezentowano w poniższej tabeli:

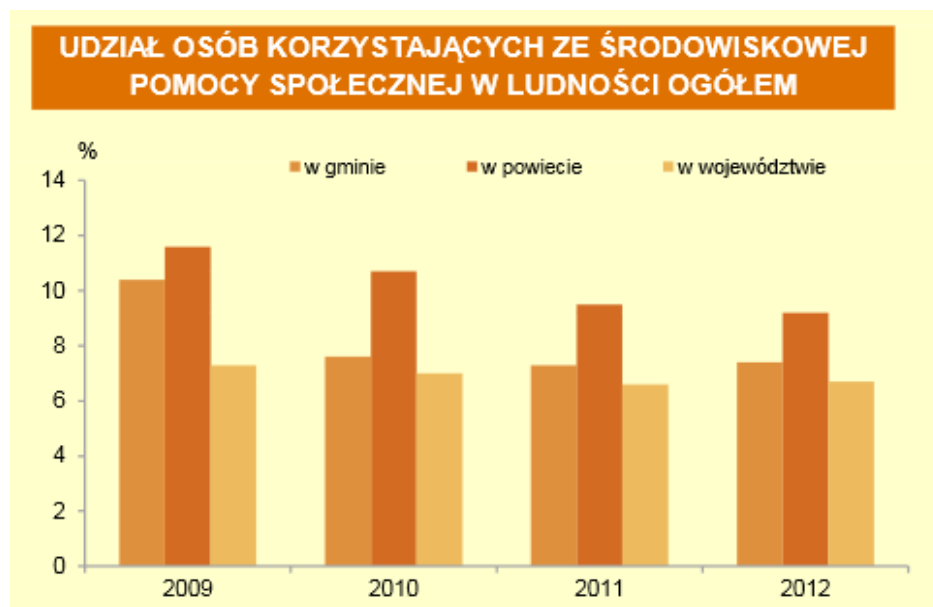
Tabela 23. Świadczenia pomocy społecznej w gminie Żabno w 2012 roku

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ		
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	508
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1 420
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	7,4
ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Korzystający ze świadczeń rodzinnych		
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	rodzina	740
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1 524
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1 376
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	37,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik „udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem” jest wyższy w gminie Żabno, niż na obszarze całego regionu (6,7). Wskaźnik obrazujący udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem zarówno na obszarze gminy Żabno, jak i na terenie całego powiatu od kilku lat kształtuje się powyżej średniej dla całego województwa.

Wykres 4. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Żabno, powiecie tarnowskim i województwie małopolskim w latach 2009-2012

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013, Gmina Miejsko-Wiejska Żabno

Z usług pomocy społecznej w gminie Żabno korzysta , większy odsetek ludności, niż przeciętnie na obszarze całego regionu.

Struktura organizacji pozarządowych

Na terenie gminy Żabno działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- Towarzystwo Przyjaciół Żabna,
- Lokalna Grupa Działania "Zielony Pierścień Tarnowa",
- Stowarzyszenie Przyjaciół Łęgu Tarnowskiego,
- Towarzystwo Fotograficzne „POZYTYWNI”,
- Amatorski Zespół Teatralny "Niecieczanie",
- Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Bobrowniki Wielkie,
- Stowarzyszenie RAZEM DLA NIEDOMIC,
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Siedliszowicach,
- Społeczny Komitet Domowy Dzielnica "Konary",
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ilkowice,
- Fundacja Rozwoju Społecznego "DEMOS",
- OSP Bobrowniki Wielkie,
- OSP Gorzyce,
- OSP Ilkowice,

- OSP Kłyż,
- OSP Łęg Tarnowski,
- OSP Nieciecza,
- OSP Niedomice,
- OSP Odporyszów,
- OSP Otfinów,
- OSP Pasięka Otfinowska,
- OSP Siedliszowice,
- OSP Sieradza,
- OSP Żabno.

Bezrobocie i rynek pracy

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, gmina Żabno jest drugą gminą powiatu tarnowskiego pod względem liczby bezrobotnych (wyłączając ujęte w statystykach PUP miasto Tarnów). Więcej osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszka w gminie Tarnów. Kobiety stanowią większość – 53,7 % ogółu bezrobotnych w gminie Żabno. Największy odsetek bezrobotnych to bezrobotni bez prawa do zasiłku – 87,0%.

Tabela 24. Poziom i struktura bezrobocia w powiecie tarnowskim i mieście Tarnów w 2014 roku

POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA W PODZIALE NA GMINY STAN NA 31.07.2014 r.												
NAZWA GMINY, MIASTA	Bezrobotni		Bezrobotni bez prawa do zasiłku		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Osoby w okresie 12 m-cy od ukończenia szkoły		Bezrobotni do 25 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
PUP TARNÓW	10828	5947	9525	5312	1303	635	364	221	2083	1097	2462	1038
Tarnów miasto	5423	2976	4816	2673	607	303	142	80	747	404	1419	628
Tarnów gmina	1105	611	934	526	171	85	46	25	235	115	233	100
Lisia Góra	753	382	686	356	67	26	31	17	188	80	131	48
Pleśna	547	318	481	286	66	32	31	20	145	76	110	45
Ryglice	501	278	445	252	56	26	23	16	155	81	61	28
Skrzysów	621	332	525	286	96	46	30	18	164	85	137	54
Wierchosławice	467	276	397	238	70	38	14	11	84	59	121	54
Wojnicz	546	313	482	283	64	30	17	15	128	72	105	36
Zakliczyn	497	274	446	248	51	26	17	13	163	89	68	24
Radłów	368	187	313	164	55	23	13	6	74	36	77	21
FILIA TUCHÓW	2424	1209	2210	1112	214	97	107	62	780	364	360	124
Tuchów miasto/gmina	892	462	802	421	90	41	42	25	243	123	147	51
Ciężkowice miasto/gmina	483	230	448	216	35	14	27	14	185	83	69	27
Gromnik	409	197	371	178	38	19	15	9	142	66	72	23
Rzepiennik Strzyżewski	273	127	256	121	17	6	12	7	100	47	32	7
Szerzyny	367	193	333	176	34	17	11	7	110	45	40	16
FILIA ŻABNO	1210	646	1070	585	140	61	54	33	310	166	268	105
Żabno miasto/gmina	1024	550	891	491	133	59	46	28	233	126	236	100
Wietrzychowice	186	96	179	94	7	2	8	5	77	40	22	5
OGÓŁEM	14462	7802	12805	7009	1657	793	525	316	3173	1627	3080	1267

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w regionie tarnowskim, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, 2014

Bezrobotni do 25 roku życia stanowili 22,8% liczby bezrobotnych w gminie Żabno ogółem. Na porównywalnym poziomie kształtował się udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia (23,0%). Łącznie bezrobotni obu grup stanowili 45,8% bezrobotnych ogółem.

Jest to wskaźnik nieco wyższy, niż średnia dla powiatu wraz z miastem Tarnów, wynosząca 43,2%.

Obszar całego powiatu tarnowskiego boryka się z wyższą stopą bezrobocia, niż wynosi średnia dla regionu. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Urzędu Pracy, w lipcu 2014 stopa bezrobocia dla powiatu tarnowskiego wynosiła 13,0 %, podczas gdy średnia wojewódzka kształtowała się na poziomie 10,2 %.

Zgodnie z danymi Małopolskiego Urzędu Statystycznego, w 2012 roku na terenie gminy Żabno zatrudnionych było 2 820 osób, co stanowiło 14,2 % wszystkich osób zatrudnionych na terenie powiatu tarnowskiego.

Tabela 25. Liczba osób pracujących na terenie gminy Żabno, miasta Żabno i powiatu tarnowskiego w 2012 roku

	Ogółem		Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł, budownictwo	Usługi
	ogółem	w tym kobiety			
Powiat tarnowski	19 915	9 173	223	8 157	11 535
Gmina Żabno	2 820	1 305	44	1 480	1 296
Miasto Żabno	1 274	686	10	624	640

Źródło: Województwo Małopolskie 2013 - Podregiony, Powiaty, Gminy, Urząd Statystyczny w Krakowie

Kobiety stanowią 46,3 % wszystkich pracujących na terenie gminy Żabno i aż 53,8% pracujących w mieście Żabno (analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosi 46,1%). W przeciwieństwie do obszaru całego powiatu, gdzie przeważają zatrudnieni w usługach, na terenie gminy Żabno największy udział w liczbie pracujących posiadają zatrudnieni w przemyśle (52,3%). Duże znaczenie dla lokalnego rynku pracy ma sektor usług nierynkowych. Jest to charakterystyczne dla mniejszych ośrodków miejskich i obszarów wiejskich, gdzie do głównych pracodawców należą urzędy, szkoły publiczne i inne instytucje o charakterze publicznym. Niski jest odsetek pracujących w rolnictwie (1,6%), jednak w powyższych statystykach nie ujmuje się podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Do największych pracodawców na terenie gminy Żabno zaliczamy następujące zakłady:

- BRUK-BET TERMALICA - produkcja kostki brukowej oraz galanterii z betonu wibroprasowanego,
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej „Diament” w Otfinowie - produkcja roślinna i hodowlana oraz działalność usługowa,
- Gminne Spółdzielnie w Żabnie i Łęgu Tarnowskim - produkcja i handel artykułami. spożywczymi oraz usługi,

- Polsko-francuska spółka „POLAN” w Żabnie - produkcja przetworów z owoców i warzyw,
- Dalian Talent Poland Sp. z o.o. w Żabnie –produkcja artykułów dekoracyjnych,
- Zakład Piekarniczo-Cukierniczy „MALINKA” w Żabnie
- P.T.H. CERTECH w Niedomicach
- F.H.P AKMA w Niedomicach – producent mebli szkolnych i przedszkolnych,
- Firma ROVITA w Niedomicach
- Firma GRAMA w Ilkowicach
- Firma WIECZOREK w Żabnie,
- Firma GLOB-TUR,
- Głuchołaskie Zakłady Papiernicze w Niedomicach,
- Firma AGRA,
- Firma LES-DRÓB
- GMINA ŻABNO,

Rynek pracy w gminie Żabno cechuje się stosunkowo niskim poziomem rozwoju miejsc pracy w usługach rynkowych oraz dużym uzależnieniem od zakładów wytwórczych. Z tego powodu trudności ze znalezieniem pracy posiadają osoby z wyższym wykształceniem, które często decydują się z tego powodu na migracje. Jednocześnie pracodawcy w mieście poszukują pracowników charakteryzujących się pewnym poziomem wykształcenia i kwalifikacji. Szczególnie niepokojąca i mogąca wywoływać bardzo negatywne skutki w sferze społecznej jest duża liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia i powyżej 50 roku życia. Konieczne jest podejmowanie takich działań, które generować będą miejsca pracy dla osób bezrobotnych z tych grup. Dużą szansę na poprawę sytuacji stanowi rozwój branży turystycznej oraz obsługa ruchu turystycznego. W usługach turystycznych i okołoturystycznych często dla pracodawców liczą się bardziej indywidualne predyspozycje (np. umiejętność pracy z ludźmi, sumienność i dobra organizacja czasu), niż wykształcenie, doświadczenie czy wiek pracowników. Dlatego też poprawa atrakcyjności gminy Żabno oraz rozwój bazy turystycznej, dzięki którym nastąpi między innymi zwiększenie liczby odwiedzających, zwiększenie popytu na usługi branży turystycznej i co za tym idzie tworzenie nowych miejsc pracy tego typu, może przyczynić się do zmniejszenia skali tych zjawisk.

Zidentyfikowane problemy sfery społecznej

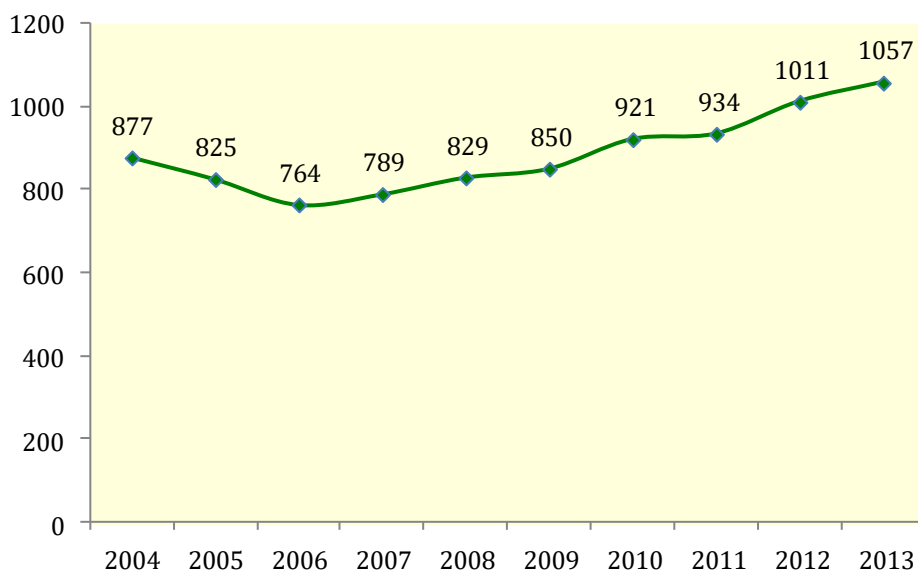
- nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności,
- wahające się saldo migracji i wskaźnik przyrostu naturalnego,
- duża liczba osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat i powyżej 50 lat,
- niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych,
- odpływ młodych, wykształconych ludzi, poszukujących pracy w wysoko rozwiniętych sektorach gospodarki,
- stosunkowo duży udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Sfera gospodarcza

Charakterystyka lokalnej gospodarki

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, w 2013 roku na terenie gminy Żabno zarejestrowanych było 1 057 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 37 (3,5%) należało do sektora publicznego, a 1 020 (96,5%) do prywatnego. W latach 2004-2013 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Żabno wzrosła o 180 (20,5%).

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Żabno w latach 2004-2013

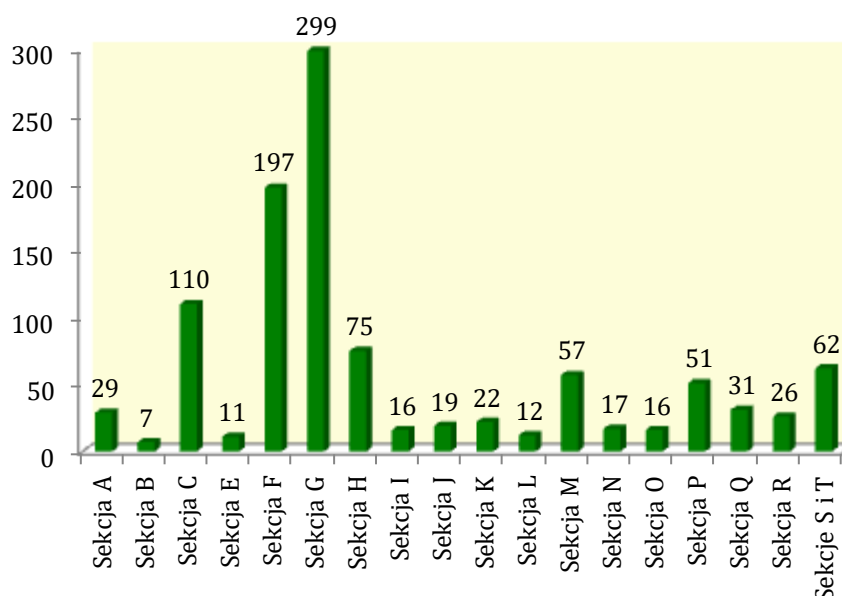
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Pod względem form prowadzenia działalności gospodarczej zdecydowanie przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowią one 76,4 % wszystkich podmiotów gospodarczych.

Pod względem branż, dominują podmioty sekcji G według klasyfikacji PKD 2007 - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów, motocykli oraz artykułów gospodarstwa domowego (28,3%). Drugą pod względem liczebności podmiotów gospodarczych branżą jest sekcja F – budownictwo (18,6%).

Szczegółowy wykaz branż, w jakich funkcjonują podmioty gospodarki narodowej na obszarze gminy Żabno prezentuje poniższe zestawienie:

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w gminie Żabno w 2013 roku według PKD 2007

A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,

B – górnictwo i wydobywanie,

C – przetwórstwo przemysłowe,

E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,

F – budownictwo,

G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,

H – transport i gospodarka maszynowa,

I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J – informacja i komunikacja, pośrednictwo finansowe,

K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa,

L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,

N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,

O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,

P – edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczebnie dominują podmioty branży handlowej, jednak nie są one największymi pracodawcami ze względu na to, że duża część przedsiębiorstw sekcji G to przedsiębiorstwa sektora MŚP, bardzo często osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, niezatrudniające więcej niż kilka osób. Znajduje to odzwierciedlenie na rynku pracy – jak już wspomniano, w gminie Żabno duże znaczenie dla rynku pracy ma sektor usług nierynkowych, mało elastycznych, nisko korespondujących z sytuacją na rynku. Konieczne są więc działania mające na celu zdywersyfikowanie branż miejscowej gospodarki i tworzenie warunków do powstawania miejsc pracy w sektorze usług rynkowych. Do tego typu działań należy rozwój turystyki i rekreacji, który stwarza szansę na pozyskiwanie dochodów w usługach gastronomicznych, hotelarskich, działalności z zakresu pozostałej obsługi osób przyjezdnych (transport, wynajem sprzętu sportowego, itp.).

W gospodarce gminy Żabno przeważają tradycyjne branże, słabo rozwinięte są takie branże jak sektor usług nowoczesnych czy przemysł wysokich technologii, co oznacza brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych. Jednym z głównych problemów jest brak strategicznych inwestorów oraz brak rozwoju branż nowoczesnych (finanse i bankowość, usługi doradcze, przemysł farmaceutyczny, informatyczny, itp.), które mogłyby stać się lokomotywami lokalnej gospodarki. Gmina Żabno posiada wiele atutów, dzięki którym mogłaby przyciągnąć inwestorów tego typu – bliskość Tarnowa, bliskość autostrady A4, położenie stosunkowo niedaleko Krakowa. Na granicy z gminą Dąbrowa Tarnowska planuje się utworzenie 60-cio hektarowego terenu inwestycyjnego, w miejscowości Sieradza Gmina dysponuje 13 hektarowym obszarem pod działalność gospodarczą. Atrakcyjność tych terenów podkreśla sąsiedztwo węzłów komunikacyjnych: traktu kolejowego i dróg wojewódzkich

Aktywność gospodarcza obszaru, liczona jako podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności, jest niska – w 2013 roku wynosiła 557 i była o wiele niższa od średniej dla województwa małopolskiego, która wynosiła 1 045.

Tabela 26. Porównanie wskaźnika aktywności gospodarczej na terenie miasta Żabno, gminy Żabno, powiatu tarnowskiego oraz województwa małopolskiego w 2013 roku

	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności
Miasto Żabno	699
Gmina Żabno	557
Powiat tarnowski	574
Województwo małopolskie	1 045

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rolnictwo

Na terenie gminy Żabno występują bardzo żyzne gleby: urodzajne mady, piaszczysto-gliniaste oraz darniowo-bielicowe o klasie: I, II-IV, co w połączeniu z bardzo dobrymi warunkami klimatycznymi oraz najdłuższym w Polsce okresem wegetacji, sprzyja rozwojowi rolnictwa, warzywnictwa i sadownictwa. Północna części gminy jest typowo rolnicza - dominują tu gospodarstwa indywidualne z uprawą zbóż i roślin okopowych. Gmina posiada nadwyżki produktów rolnych w stosunku do potrzeb lokalnego rynku.

Gospodarstwa rolne na terenie gminy cechują się dużym rozdrobnieniem, co negatywnie wpływa na ich rentowność. Zgodnie z danymi pozyskanymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego, w 2010 roku liczba gospodarstw na terenie gminy wynosiła 2774, z czego 2771 to gospodarstwa indywidualne, a 2472 to gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą.

Tabela 27. Liczba gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w gminie Żabno w 2010 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	
gospodarstwa ogółem	
ogółem	2774
do 1 ha włącznie	1745
powyżej 1 ha razem	1029
1 - 5 ha	857
1 - 10 ha	969
1 - 15 ha	992
5 - 10 ha	112
5 - 15 ha	135
10 -15 ha	23
5 ha i więcej	172
10 ha i więcej	60
15 ha i więcej	37
gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą	
ogółem	2472
do 1 ha włącznie	1466
powyżej 1 ha razem	1006
1 - 5 ha	835
1 - 10 ha	947
1 - 15 ha	969
5 - 10 ha	112
5 - 15 ha	134
10 -15 ha	22
5 ha i więcej	171
10 ha i więcej	59
15 ha i więcej	37

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Gospodarstwa do 1 ha włącznie stanowiły 62,9% gospodarstw ogółem oraz 59,3% gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Gospodarstwa o areale 15 ha i więcej stanowiły jedynie około 1,5% gospodarstw.

Pod względem użytkowania gruntów najwięcej gospodarstw (63,5%) posiada użytki rolne pod zasiewami.

Tabela 28. Liczba gospodarstw rolnych wg użytkowania gruntów w gminie Żabno w 2010 roku

Użytkowanie gruntów	
gospodarstwa rolne ogółem	
liczba gospodarstw rolnych	
grunty ogółem	2 774
użytki rolne ogółem	2 720
użytki rolne w dobrej kulturze	2 411
pod zasiewami	1 762
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	450
uprawy trwałe	358
sady ogółem	354
ogrody przydomowe	732
łąki trwałe	595
pastwiska trwałe	45
pozostałe użytki rolne	442
las i grunty leśne	549
pozostałe grunty	2 399
gospodarstwa indywidualne	
liczba gospodarstw rolnych	
grunty ogółem	2 771
użytki rolne ogółem	2 717
użytki rolne w dobrej kulturze	2 408
pod zasiewami	1 760
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	449
uprawy trwałe	357
sady ogółem	353
ogrody przydomowe	732
łąki trwałe	594
pastwiska trwałe	44
pozostałe użytki rolne	442
las i grunty leśne	548
pozostałe grunty	2 396

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Najwięcej gospodarstw rolnych zajmuje się uprawą zbóż (74,6%).

Tabela 29. Liczba gospodarstw rolnych z uprawą wg rodzaju zasiewów w gminie Żabno w 2010 roku

Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju zasiewów	
gospodarstwa rolne ogółem	
ogółem	1 762
zboża razem	1 314
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	1 278
ziemniaki	1 335
uprawy przemysłowe	36
buraki cukrowe	19
rzepak i rzepik razem	18
strączkowe jadalne na ziarno razem	71
warzywa gruntowe	112
gospodarstwa indywidualne	
ogółem	1 760
zboża razem	1 312
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	1 276
ziemniaki	1 335
uprawy przemysłowe	34
buraki cukrowe	19
rzepak i rzepik razem	16
strączkowe jadalne na ziarno razem	71
warzywa gruntowe	112

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

W hodowli zwierząt gospodarskich liczebnie dominują gospodarstwa hodujące drób.

Tabela 30. Liczba gospodarstw pod względem hodowli zwierząt gospodarskich w gminie Żabno w 2010 roku

Hodowla zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)	
gospodarstwa rolne ogółem	
liczba gospodarstw	
bydło razem	184
bydło krowy	129
trzoda chlewna razem	220
trzoda chlewna lochy	70
konie	46
drób ogółem razem	869
drób ogółem drób kurzy	847

gospodarstwa indywidualne	
liczba gospodarstw	
bydło razem	183
bydło krowy	128
trzoda chlewna razem	219
trzoda chlewna lochy	69
konie	46
drób ogółem razem	869
drób ogółem drób kurzy	847

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010)

Gospodarstwa towarowe gminy nastawiają się głównie na produkcję zbóż, a w szczególności kukurydzy i pszenicy kosztem zmniejszania się powierzchni uprawy roślin okopowych.

W produkcji zwierzęcej zmniejsza się ilość krów mlecznych hodowanych w małych gospodarstwach, a z uwagi na dotychczasową niską opłacalność produkcji również większe gospodarstwa nie nastawiały się na hodowlę krów mlecznych.

Turystyka

Gmina Żabno posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki. Na jej obszarze znajduje się wiele obiektów zabytkowych, przebiegają przez nią szlaki turystyczne, atrakcyjne dla odwiedzających są tereny położone nad rzeką Dunajec

Przez obszar gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Żółty: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Radgoszcz – Szczucin (w sumie 35 km)
- Niebieski: Żabno – Dąbrowa Tarnowska – Żalipie – Gręboszów – Ujście Jezuckie (w sumie 39 km).

Na terenie gminy wyznaczone są również ścieżki rowerowe, które umożliwiają zarówno aktywny wypoczynek, jak też poznanie najbardziej urokliwych zakątków gminy Żabno.

Turystycznie wykorzystywane są również tereny położone nad rzeką Dunajec. Organizowane są na nich biwaki i pikniki, odwiedzają je zarówno całe rodziny, jak i wędkarze.

Do obiektów rekreacyjnych, położonych na terenie gminy Żabno, które są chętnie odwiedzane przez turystów, należą także:

- Kąpielisko w Podlesiu Dębowym. Wokół kąpieliska znajdują się miejsca biwakowe dla chętnych do odpoczynku, jak również dla licznych wędkarzy. Dla odpoczywających nad Zalewem w Podlesiu Dębowym organizowane są liczne imprezy, a dla wędkarzy imprezy wędkarskie takie jak zawody wędkarskie całodobowe i zimowe zawody wędkarskie.
- Nie ma już lądowiska w Odoryszowie. Od 2014 w obszarze tym zlokalizowana jest Krakowska Specjalna Strefa Ekonomiczna, zarządzana przez Krakowski Park Technologiczny. Prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej

strefy ekonomicznej, wymagać będzie uzyskania zezwolenia spełniającego wymogi określone w ustawie o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 42 poz. 274 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.12.2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz. U. Nr 232 poz. 1548 z późn. zm.)

W miejscowości Żabno, Odporyszów i Niedomice działają hotele z restauracjami. Istnieje również możliwość zakwaterowania w domu weselnym w miejscowości Niedomice. Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS w 2013 roku łącznie w obiektach hotelowych udzielono 1 489 noclegów, z noclegów skorzystało 1 118 osób, w tym 71 turystów zagranicznych.

Tabela 31. Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów w gminie Żabno w 2013 roku

Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów		
hotele		
obiekty ogółem VII	ob.	1
obiekty całoroczne VII	ob.	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc	26
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc	26
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	728
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	71
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	983
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych	-	178
pokoje ogółem VII	-	13
pokoje z własną łazienką i WC VII	-	13
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	986
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	178
inne obiekty hotelowe		
obiekty ogółem VII	ob.	1
obiekty całoroczne VII	ob.	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc	24
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc	24
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	390
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	341
pokoje ogółem VII	-	6
pokoje z własną łazienką i WC VII	-	6
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	503

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina posiada duży potencjał do rozwoju turystyki, zarówno z racji swojego położenia, jak też ze względu na znajdujące się w nim zabytki, miejsca kultu religijnego itp. Ponadto, ze względu na swoje położenie i walory, na terenie gminy Żabno panują dogodne warunki do uprawiania tzw. turystyki weekendowej - krótkich wyjazdów, zwykle z wykorzystaniem dni wolnych od pracy, często w niedalekie okolice miejsca zamieszkania. Gmina Żabno może stać się celem takich wyjazdów dla mieszkańców Tarnowa, Krakowa i innych większych ośrodków miejskich położonych w pobliżu. Jednak ze względu na to, iż całe województwo małopolskie cechuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną, konieczne jest położenie większego nacisku na rozwój turystyki, by gmina mogła być konkurencyjna pod tym względem. Poważnym problemem na terenie gminy jest niewystarczająco rozwinięta branża turystyczna i okołoturystyczna. Potencjał turystyczny gminy nie może być w pełni wykorzystany, ponieważ niedostateczna jest liczba przedsiębiorstw ukierunkowanych na obsługę turystów. W 2013 roku na terenie gminy funkcjonowało tylko 16 przedsiębiorstw branży hotelarskiej i gastronomicznej. Brakuje także w pełni rozwiniętej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, co utrudnia rozwój tej branży gospodarki lokalnej, obniża jakość usług turystycznych świadczonych na terenie gminy oraz zmniejsza jej atrakcyjność dla osób odwiedzających.

Stan finansów i charakterystyka budżetu

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Banku Danych Lokalnych GUS, dochody budżetu Gminy Miejsko-Wiejskiej Żabno w 2013 roku wynosiły 50 756 275,33 zł. Dochody własne stanowiły 39,2% dochodów ogółem.

Tabela 32. Dochody Gminy Żabno w 2013 roku

Dochody majątkowe		
ogółem	zł	4 018 428,90
Dochody własne		
razem	zł	19 873 112,13
Subwencja ogólna		
razem	zł	20 964 985,00
Dotacje		
dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620)		
ogółem	zł	9 974 311,42
inwestycyjne	zł	3 492 563,18
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych		
dochody razem	zł	2 670 204,16
Dochody uzyskane w rozdziałach ***78 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych		
Dział 600 - Transport i łączność	zł	496 557,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem działów klasyfikacji budżetowej, największą część dochodów stanowią dochody działu 758 (41,3%).

Tabela 33. Dochody Gminy Żabno w 2013 roku według działów Klasyfikacji Budżetowej

Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej		
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	329 605,49
Dział 020 - Leśnictwo	zł	2 151,83
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	107 143,69
Dział 600 - Transport i łączność	zł	637 481,84
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	249 141,83
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	22 687,64
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	315 850,44
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	2 900,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	1 600,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	17 322 407,60
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	20 964 985,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	612 049,42
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	1 385,78
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	5 115 308,97
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	71 324,73
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	225 959,92
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	752 062,95
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	469,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	3 330,30

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dochód na jednego mieszkańca ogółem wynosił 2 668,29 zł. Była to wartość niższa zarówno od średniej dla gmin powiatu tarnowskiego (2 779,45 zł), jak też wszystkich gmin województwa małopolskiego (3 518,93 zł). Dochody własne na 1 mieszkańca wynosiły ponad 1 044,74 zł.

Tabela 34. Dochody Gminy Żabno na 1 mieszkańca w 2013 roku

Dochody na 1 mieszkańca		
ogółem	zł	2 668,29
dochody własne	zł	1 044,74
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	zł	503,42
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	zł	6,62
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	366,81

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wydatki budżetu Gminy Żabno ogółem wynosiły w 2013 roku 56 048 971,79 zł i były wyższe od dochodów o 5 292 696,46 zł. Największy udział w wydatkach posiadały wydatki bieżące ogółem – 72,8% (40 808 314,37 zł).

Tabela 35. Wydatki Gminy Żabno w 2013 roku

Wydatki z budżetu ogółem		
ogółem	zł	56 048 971,79
wydatki majątkowe ogółem	zł	15 240 657,42
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	14 990 657,42
wydatki bieżące ogółem	zł	40 808 314,37
wydatki bieżące na wynagrodzenia	zł	15 655 925,66
wydatki bieżące na pochodne od wynagrodzeń	zł	3 105 850,45
wydatki bieżące na zakup materiałów i usług	zł	8 098 892,32
dotacje ogółem - bieżące	zł	5 186 369,91
świadczenia na rzecz osób fizycznych	zł	6 597 721,00
wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	zł	28 382 752,04
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	zł	722 643,35

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Pod względem działów klasyfikacji budżetowej, największą część wydatków stanowiły wydatki w dziale 801 - Oświata i wychowanie. Łącznie wydatki w tym dziale wynosiły 21 348 429,20 zł (36,8%).

Tabela 36. Wydatki Gminy Żabno w 2013 roku według działów Klasyfikacji Budżetowej

Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej		
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	538 989,71
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	296 884,64
Dział 600 - Transport i łączność	zł	2 921 639,95
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	1 784 228,92
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	66 817,55
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	4 008 941,53
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	2 900,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoż	zł	501 256,75
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	774 882,10
Dział 758 - Różne obliczenia	zł	250 000,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	25 372 262,72
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	237 108,30
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	7 160 070,14
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	260 527,96
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	615 091,84
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	9 296 720,60
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	1 379 015,07
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	581 634,01

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wydatki Gminy Żabno na jednego mieszkańca wynosiły w 2013 roku 2 946,53 zł. Podobnie, jak w przypadku dochodów na 1 mieszkańca, była to wartość niższa zarówno od średniej dla gmin powiatu tarnowskiego (2 843,56 zł), jak też całego województwa małopolskiego (3 497,96 zł).

Tabela 37. Wydatki Gminy Żabno na 1 mieszkańca w 2013 roku

Wydatki na 1 mieszkańca		
Ogółem	zł	2 946,53
na oświatę i wychowanie	zł	1 333,84
na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	zł	72,50
na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	zł	0,05

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zidentyfikowane problemy sfery gospodarczej

- dominacja tradycyjnych branż w gospodarce,
- brak strategicznych inwestorów,
- niedostatecznie rozwinięty sektor usług rynkowych (poza handlem),
- niedostatecznie rozwinięta branża turystyczna i okoła turystyczna (niewystarczająca liczba hoteli, punktów gastronomicznych, obiektów infrastruktury turystycznej, itp.),
- niedostateczny rozwój branż nowoczesnych, brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

Etap 2

PROCES UZYSKIWANIA WYNIKÓW Z DIAGNOZY

Analiza SWOT Gm. Żabna

W trakcie warsztatów strategicznych zrealizowanych pod kierunkiem Burmistrza Żabna Stanisława Kusiora, w których udział wzięli reprezentanci zaproszonych instytucji:

1. pracownicy Urzędu Miejskiego w Żabnie
2. Przedstawiciele jednostek organizacyjnych
3. Przedstawiciele przedsiębiorców i środowisk gospodarczych

dokonano wnikliwej analizy zasobów gminy – jego mocnych i słabych stron, jak również zewnętrznych szans i zagrożeń mogących w istotny sposób wpływać na ograniczenia rozwojowe.

Analizę przeprowadzono techniką SWOT. Narzędzie to pozwoliło na analizowanie wskazywanych czynników w kontekście miejsca występowania (*wpływ zewnętrzny lub wewnętrzny*) oraz charakteru oddziaływania (*pozytywne lub negatywne*).

		Charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
Miejsce występowania czynnika	wewnętrzne	S silne strony	W słabe strony
	zewnętrzne	O szanse	T zagrożenia

W efekcie warsztatów strategicznych, osiągnięto następujące rezultaty:

1. Zdefiniowano kluczowe problemy rozwoju Gminy w oparciu o diagnozę i ustalenia uczestników warsztatów;
2. Opracowano w grupach kluczowe elementy macierzy SWOT, zaprezentowano wyniki pracy w grupach, w konsekwencji dokonano wyboru czynników najistotniejszych dla Gminy.

6. Wyniki analizy SWOT, charakteryzujące siły Gminy Żabno, jej szanse, a także słabe strony i występujące zagrożenia

SILNE STRONY [S]

1. Dobrze rozwinięty sektor organizacji pozarządowych
2. Dobrze funkcjonująca baza dydaktyczna i opiekuńcza: żłobek, sieć przedszkoli i szkół, dom pomocy społecznej, dom dziecka
3. Wysoki poziom wykształcenia młodzieży
4. Działalność instytucji i bogata oferta kulturalna: domy ludowe, zespoły folklorystyczne, biblioteki
5. Skuteczne wykorzystywanie środków unijnych
6. Stopień skanalizowania Gminy (2/3)
7. Dobrze rozwinięta infrastruktura sportu i kultury fizycznej (baza stadionowa, orliki)
8. Słynne postacie związane z Gminą (Jan Wnęk, Janusz Stanisław Pasierb, Stanisław Wyspiański)
9. Dobre warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa, w tym ekologicznego
10. Atrakcyjność turystyczna Gminy Żabno
11. Wysoka bonitacja gruntów w północnej części Gminy: specjalistyczne gospodarstwa rolne; cechy ekologiczne; złoża naturalne dla budownictwa i infrastruktury drogowej
12. Działalność strefy przemysłowej
13. Odpowiednia baza i dostępność do opieki zdrowotnej
14. Odpowiedzialne zarządzanie Gminą
15. Dynamiczny rozwój przedsiębiorstw na terenie Gminy
16. Otwartość i gotowość dla inwestycji zewnętrznych.

SŁABE STRONY [W]

1. Migracja młodych, wykształconych mieszkańców
2. Niedostosowane profile kształcenia do potrzeb pracodawców i warunków pracy
3. Niskie zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne Gminy
4. Brak wystarczającej bazy noclegowej dla obsługi ruchu turystycznego
5. Wysokie bezrobocie, szczególnie wśród młodzieży
6. Brak planu zagospodarowania przestrzennego
7. Niewystarczający poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy
8. Nieodpowiednia jakość dróg
9. Wysokie koszty utrzymania obiektów infrastruktury sportowej, kultury, oświaty i OSP

SZANSE [O]

1. Położenie Gminy – bliskość autostrady, połączeń kolejowych, atrakcyjne „sąsiedztwo” dużych miast: Krakowa, Tarnowa, Rzeszowa
2. Wykorzystanie potencjału atrakcyjności turystycznych Gminy (stawy w Bobrownikach, Podlesie Dębowe, tereny rekreacyjne wzdłuż Dunajca, obiekty sakralne i kultu religijnego, obiekt strzelnicy myśliwskiej)
3. Zagospodarowanie terenów pod inwestycje przemysłowe, usługowe i turystyczne
4. Współpraca z Powiatem w zakresie tworzenia warunków pobytowych i oferty spędzania czasu dla seniorów
5. Zwiększenie skali inwestycji wpływających na kondycję gospodarczą Gminy
6. Intensyfikacja działań promujących Gminę
7. Wykorzystanie potencjału terenów czystych ekologicznie
8. Pozyskiwanie czystej energii w oparciu o potencjał przepływających rzek
9. Wpływ Żabna na organizację komunikacji publicznej

ZAGROŻENIA [T]

1. Skutki niżu demograficznego
2. Nieuregulowany stan gospodarki wodnej (kanał Żabnicy, rz. Dunajec)
3. Rozbudowa regionalnych sieci komunikacyjnych z pominięciem Gminy Żabno w programie małych obwodnic
4. Mała elastyczność w tworzeniu nowych kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku
5. Degradacja środowiska z powodu niewystarczającej rekultywacji terenów powyrobiskowych
6. Wysoki stopień skomplikowania procedur wdrożeniowych funduszy europejskich
7. Zwiększanie zakresu zadań gminnych bez środków finansowych
8. Zwiększające się natężenie ruchu
9. Negatywny dla budżetu gminy wpływ ulg podatkowych dla inwestorów na obszarze strefy przemysłowej

Po zakończeniu fazy diagnostycznej uporządkowano dotychczas zebrane informacje – *czego się dowiedzieliśmy?* Następnie wyselekcjonowano i ustalono obszary najistotniejsze dla rozwoju Gminy Żabno. Do uporządkowania wiedzy, wynikającej z diagnozy oraz utworzenia logicznej podstawy do sformułowania celów strategicznych, zastosowano narzędzie analizy TOWS/SWOT.

Na czym polegała analiza? Analizując wyniki SWOT zadaliśmy na warsztatach Zespołu ds. Strategii Rozwoju osiem kluczowych pytań, które wskazały możliwą strategię działania:

- czy silne strony pozwolą wykorzystać szanse? **Macierz 1.**
- czy słabe strony ograniczą lub zablokują wykorzystanie szans? **Macierz 2.**
- czy silne strony pozwolą na przezwyciężenie zagrożeń zewnętrznych? **Macierz 3.**
- czy słabe strony wzmocnią negatywny skutek zagrożeń? **Macierz 4.**

oraz:

- czy zagrożenia osłabiają silne strony? **Macierz 5.**
- czy szanse potęgują silne strony? **Macierz 6.**
- czy zagrożenia spotęgują słabości? **Macierz 7.**
- czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabości? **Macierz 8.**

Przykładowe macierze w analizie SWOT/TOWS stosowane podczas pracy warsztatowej:

Macierz TOWS/SWOT						
(dla przykładu <i>oddziaływanie słabych stron i szans</i>)						
	SZ1	SZ2	SZ3	SZ4	SZ5	Suma
S1	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S3	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S4	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
Suma						

Opis i mechanizm punktowania:

S – kolejne słabe strony

SZ – kolejne szanse

0-2 – skala ocen oddziaływania (0 – zależność nie występuje; 1 – zależność słaba; 2 – zależność silna)

Macierz TOWS/SWOT

(dla przykładu oddziaływanie mocnych stron i zagrożeń)

	Z1	Z2	Z3	Z4	Z5	Suma
M1	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M3	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M4	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
Suma						

Opis i mechanizm punktowania:

M – kolejne mocne strony

Z – kolejne zagrożenia

0-2 – skala ocen oddziaływania (0 – zależność nie występuje; 1 – zależność słaba; 2 – zależność silna)

Dla każdego z ośmiu pytań przedstawionych powyżej zbadaliśmy relacje i powiązania zachodzące pomiędzy poszczególnymi zagrożeniami i siłami, szansami i siłami, zagrożeniami i słabościami oraz szansami i słabościami wraz z systemem punktowania wybranych relacji. Dzięki zastosowaniu takiego narzędzia, Gmina Żabno mogło obrać odpowiednią do wyników badania strategię działania:

konkurencyjną (eliminowanie słabych stron i wykorzystywanie szans rozwojowych);

agresywną (maksymalne wykorzystanie silnych stron i szans wynikających z otoczenia);

konserwatywną (minimalizowanie negatywnego wpływu otoczenia przez wykorzystanie mocnych stron i potencjału organizacji)

lub **defensywną** (minimalizowanie słabych stron i próba eliminowania zagrożeń otoczenia).

Dla uzyskania maksymalnie obiektywnych wyników analizy SWOT/TOWS ustalono, że każdy z uczestników Zespołu ds. Strategii Rozwoju wykona proces analityczny samodzielnie, a w dalszej kolejności nastąpi proces oceny uzyskanych wyników i ustalenia ostatecznego wyniku wskazującego na możliwość obrania konkretnej strategii działania Żabna w perspektywie roku 2020.

7. Wyniki analizy TOWS wskazującej na konieczność obrania konkretnej strategii działania dla Gminy Żabno

Indywidualne wyniki analizy charakteryzowały się jedną wspólną cechą: wszyscy uczestnicy Zespołu biorący udział w analizie jednogłośnie ocenili, że biorąc pod uwagę badanie relacji i powiązań pomiędzy poszczególnymi czynnikami wskazanymi w analizie SWOT, działanie Gminy Żabno w kolejnych latach powinno być skoncentrowane na wykorzystywaniu mocnych stron oraz podejmowaniu inicjatyw wykorzystujących zidentyfikowane szanse rozwojowe Gminy Żabno.

Tabela. Zestawienie zbiorcze wyników analizy TOWS/SWOT

	Szanse (Sz)	Zagrożenia (Z)
Silne strony (S)	135 + 65 = 200	58 + 39 = 97
Słabe strony (W)	59 + 20 = 79	21 + 26 = 47

Ta cecha wyników analizy (*powiązanie mocnych stron z szansami uzyskało najwyższą punktową wagę*) wskazuje na jasno określoną ocenę Zespołu ds. Strategii Rozwoju w zakresie wyboru agresywnej strategii działania samorządu.

Tabela. Strategia działania na podstawie analizy TOWS/SWOT

	Szanse	Zagrożenia
Siły	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
Słabości	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna

W efekcie zrealizowanych prac diagnostycznych, cyklu warsztatów strategicznych oraz analizy SWOT/TOWS, Zespół ds. Strategii Rozwoju podczas kolejnych warsztatów strategicznych wyznaczył priorytetowe obszary rozwoju, w ramach których należy podejmować inicjatywy projektowe do roku 2020.

**8. Zidentyfikowane i opracowane na powyższej podstawie obszary,
w których planowany jest rozwój Żabna**

OBSZARY STRATEGICZNEGO DZIAŁANIA:

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO

INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Na podstawie wyznaczonych obszarów strategicznego działania, określone zostały cele strategiczne każdego obszaru, cele operacyjne w ramach celów strategicznych oraz działania i inicjatywy planowane do podjęcia w celu realizacji wizji rozwoju Żabna do roku 2020.

Obszar 1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cel strategiczny:

Zwiększenie gospodarczej konkurencyjności Gminy Żabno

Cel operacyjny 1:

Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Żabno

Cel 1. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. identyfikowania nowych terenów inwestycyjnych o charakterze usługowym, produkcyjnym i turystycznym w obszarze Gminy Żabno i gmin sąsiadujących
- 1.2. infrastrukturalnego dostosowywania udostępnianych terenów inwestycyjnych do potrzeb potencjalnych inwestorów
- 1.3. tworzenia profesjonalnej oferty dla inwestorów
- 1.4. wdrażania w administracji samorządowej standardów obsługi inwestora
- 1.5. organizacji współpracy partnerskiej inwestorów, przedstawicieli nauki i samorządów na rzecz wdrażania przedsięwzięć innowacyjnych

Cel operacyjny 2:

Wykorzystanie i zwiększenie skali rozwoju przedsiębiorstw

Cel 2. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 2.1. uruchomienia „Warsztatu Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Żabno” (*oferta przedsiębiorców, oferta samorządu, oferta funduszy europejskich, pola współpracy, wspólne lub indywidualne przedsięwzięcia wspierające rozwój*)
- 2.2. tworzenie warunków do współpracy przedsiębiorstw (*powiązania kooperacyjne, klastry, jednostki naukowo-badawcze*)
- 2.2. tworzenia możliwości do zagospodarowania terenów czystych pod względem ekologicznym
- 2.4. wspierania rozwoju przedsiębiorstw branży rolniczej (przetwórstwo rolno-spożywcze, produkcja ekologiczna)
- 2.5. organizowania miejsc handlu produktami z działalności rolniczej i około rolniczej

Cel operacyjny 3:

Rozwijanie indywidualnych i instytucjonalnych postaw przedsiębiorczych

Cel 3. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 3.1. uruchomienia różnorodnych form kształtowania postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży
- 3.2. promowania przedsiębiorczości – możliwość korzystania przez młodzież z doświadczenia i kompetencji lokalnych przedsiębiorców
- 3.3. organizowania i dostosowywania edukacji na poziomie zawodowym do wymagań i oczekiwań obecnych i przyszłych przedsiębiorców
- 3.4. promowania i rozwijania przedsiębiorstw ekonomii społecznej

Obszar 2. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny:

Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni i oferty dla turystyki weekendowej

Cel operacyjny 1:

Poprawa jakości bazy noclegowej i agroturystycznej

Cel 1. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. rozwijania bazy noclegowej zgodnie z obecnymi standardami obsługi ruchu turystycznego
- 1.2. tworzenia warunków dla rozwoju agroturystyki
- 1.3. uruchamiania systemów zachęt do inwestowania w infrastrukturę turystyczną
- 1.4. poszukiwania i/lub organizowania źródeł współfinansowania rozwoju bazy noclegowej
- 1.5. planowania przestrzeni Gminy z uwzględnieniem inwestycji w infrastrukturę turystyczną

Cel operacyjny 2:

Turystyczne zagospodarowanie przestrzeni i potencjałów czasu wolnego Gminy Żabno

Cel 2. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 2.1. zwiększenia skali zagospodarowania turystycznego atrakcji Gminy (*stawy w Bobrownikach, Podlesie Dębowe, tereny rekreacyjne wzdłuż Dunajca, obiekty sakralne i kultu religijnego, obiekt strzelnicy myśliwskiej*)
- 2.2. tworzenia warunków pobytowych i oferty spędzania czasu dla seniorów
- 2.3. opracowanie i wdrożenie oferty związanej ze słynnymi postaciami Gminy (*Jan Wnęk, Janusz Stanisław Pasierb, Stanisław Wyspiański*)
- 2.4. zwiększenie intensywności i promocji działalności gminnych instytucji kulturalnych (*domy ludowe, zespoły folklorystyczne, biblioteki*)
- 2.5. uruchomienie turystycznego produktu kultury fizycznej w oparciu o rozwiniętą infrastrukturę sportu i kultury fizycznej (*baza stadionowa, orliki*)
- 2.6. współpracy z organizacjami pozarządowymi w tworzeniu, udostępnianiu i promowaniu walorów turystycznych Gminy Żabno
- 2.7. tworzenia lokalnych tras rekreacyjnych (*ścieżki rowerowe, biegowe, narciarskie*)

Obszar 3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Cel strategiczny:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Cel operacyjny 1:

Zwiększenie jakości wewnętrznego układu komunikacyjnego

Cel 1. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. lobbowania na rzecz włączenia Gminy Żabno do wojewódzkiego programu małych obwodnic
- 1.2. poprawiania stanu nawierzchni dróg gminnych
- 1.3. monitorowania i reagowania na zwiększające się natężenie ruchu na terenie Miasta
- 1.4. uzyskania realnego wpływu na organizację i odpowiednią koordynację komunikacji przebiegającej po i przez teren Gminy
- 1.5. inwestowania w bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego
- 1.6. organizowania programów, wydarzeń i akcji dla mieszkańców wpływających na poprawę bezpieczeństwa publicznego w Gminie

Cel operacyjny 2:

Poprawa stanu środowiska naturalnego

Cel 2. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 2.1. inwestycji porządkujących gospodarkę wodno-ściekową na terenie Gminy
- 2.2. rekultywacji terenów powyrobiskowych
- 2.3. regulowania stanu gospodarki wodnej (*kanal Żabnicy, rz. Dunajec*)
- 2.4. termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych
- 2.5. wdrażania energooszczędnych systemów zarządzania energią
- 2.6. upowszechniania informacji i promowania wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- 2.7. wspierania i organizowania przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii podejmowanych przez jednostki, instytucje i przedsiębiorców działających na terenie gminy

Cel operacyjny 3:

Poprawa estetyki i funkcjonalności miejskich i wiejskich obszarów Gminy

Cel 3. realizowany będzie m.in. poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 3.1. porządkowania przestrzeni obszarów wiejskich i adaptowanie jej na funkcje społeczne
- 3.2. poprawa jakości budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych
- 3.3. zwiększanie dostępności mieszkańców obszarów wiejskich do usług komunalnych
- 3.4. rekreacyjnego zagospodarowania wolnych terenów
- 3.5. likwidacji barier architektonicznych

9. System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2014 – 2020

Przyjęty proces wdrażania Strategii zawiera się w dwóch warstwach realizacyjnych:

- [1] warstwa organizacyjna**
- [1.1] formalne umocowanie zadania w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Żabnie
 - [1.2] uruchomienie roboczych rocznych przeglądów wdrożeniowych wraz z oceną rezultatów podejmowanych działań
- [2] warstwa merytoryczna**
- [2.1] opracowywanie rocznych planów działania w relacji do celów operacyjnych Strategii
 - [2.2] doprowadzenie do zgodności wykorzystywanych narzędzi rozwoju z kierunkami działania Strategii
 - [2.3] pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania i inicjatywy zidentyfikowane w dokumencie Strategii
 - [2.4] kontynuowanie procesu uspołeczniania zapisów Strategii

[1.1] formalne umocowanie zadania w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Żabnie:

Na początkowym etapie prac strategicznych przesądzono, że w aspekcie instytucjonalnym proces wdrażania Strategii będzie wewnętrzną kompetencją Urzędu Miejskiego – jako wyraz poważnego zobowiązania władz samorządowych do uzyskania zakładanych w dokumencie rezultatów. Obecna struktura organizacyjna Urzędu stwarza możliwości realizacji zadań, które zgodnie z założeniami systemu wdrażania pozwolą na jej efektywne wdrożenie. Referat ~~Wydział~~ (Koordynator Strategii), któremu ostatecznie zostaną przypisane kompetencje realizacyjne, pełnić będzie funkcje koordynacyjne wobec pozostałych struktur Urzędu Miejskiego, merytorycznie odpowiedzialnych za przygotowanie, zgodnie ze swoimi kompetencjami rocznych planów działania.

[1.2] uruchomienie roboczych, rocznych przeglądów wdrożeniowych wraz z oceną rezultatów podejmowanych działań:

Koordynator Strategii – jako odpowiedzialny za osiągnięcie planowanych rezultatów Strategii – organizuje i prowadzi roczne przeglądy strategiczne monitorując proces jej realizacji. Sprawozdania dokumentujące przebieg spotkań przekazywane są bezpośrednio do Burmistrza Żabna – podlegając ocenie, modyfikacji i ostatecznie akceptacji.

[2.1] opracowywanie rocznych planów działania w relacji do celów operacyjnych Strategii:

Koordynator Strategii zobowiązany jest do koordynacji i nadzorowania opracowania szczegółowych planów działania – adekwatnych do celów operacyjnych ustalonych dla Strategii Rozwoju.

Przez plany działania rozumie się przygotowanie koncepcji konkretnych projektów w strukturze **N.O.W.E.**:

Nazwa zadania – tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego
Obiektywna potrzeba – uzasadnienie realizacyjne
Wymierne korzyści – posługiwanie się wskaźnikami produktu i rezultatu
Ekonomiczne uzasadnienie – racjonalne finansowo

Szczegółowe plany działania zostaną opracowane w terminie wyznaczonym przez Koordynatora Strategii. Od tego momentu będą obowiązywały pozostałe terminy procesu wdrażania Strategii.

Cechy charakterystyczne planów działania:

- ✓ w pełni koincydentne swym zakresem z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Żabno 2014 – 2020, Strategią Rozwoju Powiatu Tarnowskiego 2014 – 2020, Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 – 2020 oraz europejskimi źródłami finansowania rozwoju na lata 2014 – 2020
- ✓ aprobowane przez otoczenie samorządu Gminy Żabno, wypracowane z udziałem Rady Miejskiej w Żabnie
- ✓ uzgodnione jako indywidualne lub partnerskie (*zapewnienie konsultacji międzygminnych w kontekście poszukiwania szans rozwojowych w oparciu o współpracę partnerską*)
- ✓ zaakceptowane przez Skarbnika Gminy Żabno z punktu widzenia zarządzania finansowego samorządu w perspektywie długoterminowej

[2.2] Doprowadzenie do zgodności wykorzystywanych narzędzi rozwoju z kierunkami działania Strategii:

Narzędzia planistyczne:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- Wieloletnie prognozy finansowe
- Roczny budżet Gminy Żabno

zostaną wykorzystane jako fundament realizacyjny Strategii. Opracowanie i akceptacja w/w dokumentów w sposób bezwzględny zostanie poprzedzona badaniem stopnia wpływania na realizację zapisów Strategii.

[2.3] Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania i inicjatywy zidentyfikowane w dokumencie Strategii:

Odpowiedzialny za analizowanie źródeł, oceny ich adekwatności i pozyskiwanie funduszy zewnętrznych Koordynator Strategii, odpowiadać będzie za szczegółowe zadania w zakresie:

- ✓ tworzenie bazy wiedzy na temat zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju samorządu, MSP oraz organizacji III sektora
- ✓ inicjowania i koordynowania prac przygotowawczych dla realizacji projektów
- ✓ świadczenia usług doradczych i eksperckich partnerom samorządu (organizacje społeczne, przedsiębiorcy i inni zainteresowani) w zakresie możliwości zewnętrznego wsparcia ich rozwoju
- ✓ kierowania budowaniem partnerstw instytucjonalnych i zadaniowych.

[2.4] Kontynuowanie procesu upoławczniania zapisów Strategii:

Partycypacja społeczna w tworzeniu strategii może przybierać różne formy – od biernego uczestnictwa do aktywnego udziału na każdym etapie konstruowania dokumentu. W toku dyskusji nad kształtem i zakresem konsultacji społecznych zdecydowano, że udział społeczeństwa to ważny element tworzenia strategii rozwoju i bezwzględnie należy uwzględnić jego udział na poszczególnych etapach realizacyjnych, z uwzględnieniem trzech poziomów upoławczniania: *informowania (o tym co i dlaczego robimy), konsultowania (poznanie potrzeb, różnych punktów widzenia, komentarzy i opinii) oraz współdecydowania (uzyskanie akceptacji dla poszczególnych faz procesu tworzenia strategii).*

Zrealizowany zakres uspołeczniania Strategii Rozwoju Gminy Żabno

Etap	Proces uspołeczniania	Poziom uspołeczniania
1. Organizacja prac nad Strategią	a. Informacja o przystąpieniu do prac nad Strategią b. Przedstawienie Zespołu ds. Strategii c. Krótkie omówienie procesu tworzenia Strategii	INFORMOWANIE
2. Wizja Strategii	a. Przedstawienie propozycji wizji b. Uzasadnienie wyboru c. Analiza zgłoszonych uwag, opinii	INFORMOWANIE KONSULTOWANIE
3. Diagnoza strategiczna	a. Przedstawienie wyników diagnozy b. Analizowanie uzyskanych wyników c. „Poszukiwanie pól współpracy” d. Dyskusja, wspólne wnioskowanie	INFORMOWANIE KONSULTOWANIE
4. Analiza problemowa	a. Zgłaszanie problemów miasta b. Informacja o wynikach analizy problemowej c. Uzasadnienie wyborów w zakresie obszarów problemowych	INFORMOWANIE KONSULTOWANIE WSPÓŁDECYDOWANIE
5. Plan strategiczny	a. Przedstawienie sformułowanych celów strategicznych b. Uzasadnienie dokonanych wyborów c. Wspólne tworzenie celów strategicznych – korekty, zmiany, sugestie i komentarze d. Formułowanie zmian w ostatecznym kształcie dokumentu	INFORMOWANIE KONSULTOWANIE WSPÓŁDECYDOWANIE

Kontynuacja uspołeczniania Strategii Rozwoju Gminy Żabno realizowana będzie poprzez:

1. Publikację dokumentu Strategii na stronie internetowej Gminy Żabno
2. Publikacje prasowe dotyczące procesu powstawania i uchwalenia dokumentu Strategii
3. Udostępnianie rezultatów z procesu wdrażania Strategii w otoczeniu Gminy